

MUROJAATLAR ORTIDAGI TAQDIRLAR

Qabulxonada yig'ilgan fuqarolarning nigohlari, go'yo, bir-birlariga savol yo'llayotgandek. Ularni bu yerga yurtimizdagi islohotlarga ishonch, fuqarolar murojaatiga munosib javobga katta umid hissi yetaklab kelgani rost.

3-sahifa ►►

● Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqsa boshlagan ● 2022-yil 22-aprel, №16 (2975)

"SAYAN YURISHI":

HARBIYLAR KUCHLI UCHLIKDAN JOY OLDI

Xalqaro armiya o'yinlarining qishki yo'naliishdagi musobaqasi bo'lmish "Sayan yurishi" bahslari yakunlandi.

Unda munosib ishtirok etib, yurtimiz sharafini mardonavor himoya qilgan o'g'lolar tantanali kutib olindi.

4-sahifa ►►

ENG KUCHLILAR SHOHSUPADA

Mudofaa vazirining kubogi uchun "Yozgi biatlon" musobaqasi va "Yozgi biatlon" bo'yicha yoshlar o'rtasida O'zbekiston championati poyoniga yetdi.

11-sahifa ►►

REGBI 15

MUDOFAA VAZIRLIGI JAMOASI G'DLIB

18-sahifa ►►

@ vatanparvar-bt@umail.uz

t.me/mv_vatanparvar_uz
t.me/mudofaa_press

facebook.com/UzArmiya

instagram.com/uzbekistanarmy

www.youtube.com/c/UzArmiya

Tahririyat
haqida
ma'lumot

MARDLAR MAYDONDA BILINADI

Tajribali ustozlar artilleriya zarbasi va uni boshqarish qoidalalarini amalga oshirish va kurs tayyorgarligi, jangovar otish mashqlarini baholash bo'yicha shogirdlarini sinovdan o'tkazdi.

5-sahifa ►►

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Давлат хизматлари кўрсатиши соддалашириш, бюрократик тўсиқларни қисқартириш ҳамда давлат хизматлари кўрсатиш миллий тизимини ривожлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида

Республикада давлат хизматларини кўрсатиша бюрократизм, сансалорлик ва бошقا маъмурӣ тўсиқларни бартараф этиш, эскирган ва замон талабларига мос келмайдиган тартиб-таомилларни тубдан қисқартиришга қаратилган тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари томонидан **73 турдаги** маълумотнома ва ҳужжатлар тақдим этилиши талаби бекор қилиниб, давлат органлари томонидан ушбу маълумотларни «Электрон ҳукумат» тизими идоралараро интеграциялашув платформасидан фойдаланган ҳолда олиш тизими жорий этилди.

Шу билан бирга, аҳолига давлат хизматларини қулаӣ ва осон шаклларда кўрсатиш кўламини ошириш ва фуқароларнинг идорама-идора сарсон бўлиб қоришининг олдинни олиш, давлат органлари аҳборот тизимидан мавжуд маълумотларни ишончли ҳимоя қилиш бўйича ишларни изчил давом этириш зарур.

Жисмоний ва юридик шахслар учун давлат хизматлари кўрсатиш кўламини ошириш, аҳолининг масофадан туриб электрон давлат хизматларидан мустақил фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, шунингдек, бу борада барча учун тенг шароитларни яратиш орқали инклузив муҳитни шакллантириш мақсадида:

1. 2022 йил 1 августан бошлаб:

а) давлат хизматларидан фойдаланиш учун шахсни идентификациялашнинг мавжуд тизим ва воситаларига қўшимча равиша **жисмоний шахсни идентификациялашнинг Мобил-ID тизими** (кейинги ўринларда – Мобил-ID тизими) жорий этилсин;

б) шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ:

Мобил-ID тизими «Электрон ҳукумат» тизими фойдаланувчиларини идентификациялаш бўйича ягона аҳборот тизимининг таркибий қисми хисобланади ва шахсни унинг **мобил телефон рақами орқали** идентификациялашни назарда тутади;

шахсни Мобил-ID тизими ёрдамида идентификациялаш фуқаронинг хошигига кўра давлат хизматлари маркази (кейинги ўринларда – Марказ) ёки **нотариал идора** томонидан ёхуд **Ягона интерактив давлат хизматлари порталининг** (кейинги ўринларда – ЯИДХП) мобил иловаси орқали амалга оширилади;

Мобил-ID тизими ёрдамида идентификациядан ўтиш учун фуқаро томонидан бевосита **Марказ ёки нотариал идорага** мурожаат қилинганда шахсни тасдиқловчи ҳужжатнинг алиси тақдим этилади ҳамда Марказ ёки нотариал идора ходими томонидан фуқаронинг юзи рақами форматда расмга туширилади, электрон шаклда кўл баромги изи олинади ва мобил телефон рақами ЯИДХПдаги шахсий кабинетга боғланади;

Мобил-ID тизими ёрдамида идентификациядан ўтиш учун фуқаро томонидан **ЯИДХПнинг мобил иловасидан фойдаланилганда** масофадан биометрик идентификациялаш (Face-ID) усулни ёки ID-картадаги электрон рақами имзо кўлланилади ҳамда мобил телефон рақами ЯИДХПдаги шахсий кабинетга **бепул боғланади**;

бевосита Марказлар ёки нотариал идора орқали фуқароларни Мобил-ID тизимига идентификация килиш **2022 йил 31 деқабрга қадар тўлов ундирилмасдан, 2023 йил 1 январдан** бошлаб базавий ҳисоблаш миқдорининг **2 фоизи** миқдорида бир марталик тўлов ундирилган ҳолда амалга оширилади;

Мобил-ID тизими фойдаланувчилари **электрон рақами имзони қўлламаган ҳолда барча давлат хизматларидан** (бундан молиявий хизматлар мустасно) фойдаланиши мумкин;

фуқаронинг ЯИДХПдаги шахсий кабинетига юбориладиган барча хабарномалар унинг хошигига кўра ва белгиланган тўловлар асосида Мобил-ID тизими орқали идентификацияланган мобил телефон рақамига **SMS-хабар шаклида** юборилади.

2. Белгилаб кўйилсинки, Мобил-ID тизими жорий қилиши ва келгусида техник қўллаб-куватлаш билан боғлиқ харажатлар Адлия вазирлигининг **Давлат хизматларини ривожлантириш жамғармаси** ҳамда Аҳборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигининг **бюджетдан ташқари маблағлари**

хисобидан тенг миқдорда ёхуд қонунчилик ҳужжатларида тақиқланмаган **бошқа манбалар** хисобидан амалга оширилади.

3. Қўйидагилар аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига давлат хизматлари кўрсатиш бўйича вазифаларни амалга оширишида Адлия вазирлигининг келгуси беш йилликдаги устувор фаолият йўналишлари этиб белгиланис:

«Давлат хизматларини кўрсатиша фуқаро эътибор марказида» (*Citizen-centric service*) тамоилии асосида давлат хизматлари кўрсатиш миллий тизимини модернизация қилиш;

Марказлар фаолиятида қўлланилаётган аҳборот-коммуникация технологиялари имкониятларини кенгайтириш, **аҳолининг электрон давлат хизматларидан фойдаланиши даражасини кескин ошириши** ҳамда иш юритишини **«қофозсиз»** тамоили асосида олиб бориш;

бизнес жараёнларини модернизациялаш усуллари (*Business Process Reengineering*) асосида ҳар бир давлат хизматини мақбулаштириш, шу жумладан, муддатлар ва талаб этиладиган ҳужжатлар сонини максимал даражада қисқартириш орқали **«бир дарча» тамоилини амалиётга тўлиқ татбиқ этиш**;

ижтимоий-иқтисодий ва технологик ривожланишин жорий ҳолати, аҳоли ва тадбиркорлик субъектларининг эҳтиёжи ва талабларидан келиб чиқиб **давлат хизматларининг янги турларини йўлга кўйиш** ҳамда ўз аҳамиятини йўқотган давлат хизматларини **бираштириш ёки бекор қилиш**;

жисмоний имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган шахсларга давлат хизматларини кўрсатиша **инклузив муҳитни яратиш**;

давлат органларининг ташаббуси асосида **проактив давлат хизматлари** ҳамда битта сўров бўйича ўзаро боғлиқ **композит давлат хизматлари** кўрсатиш амалиётини кенгайтириш;

ўзига ўзи хизмат кўрсатиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш, аҳоли ва тадбиркорлик субъектларининг давлат хизматларидан **мустақил фойдаланиши кўнкималарини ошириб бориш**.

4. Қўйидагилар:

Давлат хизматлари кўрсатиши тизими модернизация қилиш ва жадал ривожлантиришнинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган миллий стратегияси 1-иловага мувофиқ;

Давлат хизматлари кўрсатиши тизими модернизация қилиш ва жадал ривожлантиришнинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган миллий стратегиясини 2022–2023 йилларда амалга ошириш бўйича «йўл ҳаритаси» 2-иловага мувофиқ;

2022 йил 1 июлдан айрим талаб ва шартлари бекор қилинаётган лицензиялар ва руҳсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар рўйхати 3-иловага мувофиқ;

2022 йил 1 июндан Ягона интерактив давлат хизматлари порталада электрон рақами имзо билан тасдиқлаш талаб этиладиган давлат хизматлари рўйхати 4-иловага мувофиқ;

«Электрон ҳукумат» доирасидаги аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига кўрсатиладиган давлат хизматлари тўғрисида электрон хабардор қилиш тизимида давлат органлари ва ташкилотларининг аҳборот тизимларини интеграция қилиш жадвали 5-иловага мувофиқ;

Маъмурӣ ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни юритиш ва кўриб чиқиш ваколатига эга бўлган давлат органларининг аҳборот тизимлари ва маълумотлар базаларини Ягона биллинг тизимида давлат органлари ва ташкилотларининг аҳборот тизимларини интеграция қилиш жадвали 6-иловага мувофиқ;

2022–2026 йилларда давлат хизматлари кўрсатиши тизимини жадал ривожлантиришнинг мақсадли кўрсаткчилари (индикаторлари) 7-иловага мувофиқ тасдиqlанисi.

5. Белгиланиски, **2022 йил 1 июлдан** бошлаб **коммунал ташкилотлар** томонидан аҳолидан, шу жумладан, тадбиркорлик субъектларидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 23 марта ПФ-6191-сон фармонининг 4-банди ҳамда 2021 йил 24 июлдаги ПФ-6269-сон фармонининг 5-бандида на-

зарда тутилган маълумот ва ҳужжатларни талаб қилиш бекор қилинади.

«Худудий электр тармоқлари» АЖ, «Худудгаётмийот» АЖ, «Ўзсувтаъминот» АЖ ва «Тошисиққувват» ДУК Аҳборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирилиги билан биргаликда **2022 йил 1 июнга** қадар ўз аҳборот тизимларининг «Электрон ҳукумат» тизими доирасида ишловчи Рақамли маълумотлар платформасига интеграция қилинишини таъминласин.

6. Хизматлар кўрсатиш сифатини ошириш, фуқаролар ва хусусий секторга янада қуай шарт-шароитлар яратиш мақсадида **2022 йил 1 сентябрдан** бошлаб қўйидаги нодавлат ташкилотларга «Электрон ҳукумат» тизими орқали олиниши мумкин бўлган маълумотлардан фойдаланиш имконияти яратилисин:

тижорат банклари;
телеқоммуникация ташкилотлари;
хусусий тиббёт муассасалари;
нодавлат таълим ташкилотлари;
суурита ташкилотлари.

Белгиланиски, «Электрон ҳукумат» тизимидан фойдаланишга руҳсат берилган нодавлат ташкилотлар шахсга доир маълумотларни ҳимоя қилиш ҳамда учинчи шахсларга маълум қиласлик бўйича зарур ташкилий ва техник чораларни кўриши шарт. Бунда, шахсга доир маълумотлар тўғрисидаги қонунчилик талабларига риоя этиш тегиши лицензиянинг талаб ва шартларидан бири ҳисобланади.

7. Аҳборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирилиги:

Бир ой муддатда «Электрон ҳукумат» тизими доирасида маълумотларни нодавлат ташкилотларга тақдим этувчи **Рақамли маълумотлар платформасини** ишлаб чиқсан;

икки ой муддатда нодавлат ташкилотларни Рақамли маълумотлар платформасига улаш ҳамда барча давлат органлари ва ташкилотлари аҳборот тизимларида мавжуд бўлган маълумотлар нодавлат ташкилотларга фақат Рақамли маълумотлар платформаси орқали тақдим этишини назарда тутувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

2022 йил 1 июнга қадар ўзбуғармонга 4-иловада кўрсатилган давлат хизматларидан ЯИДХПда электрон рақами имзо билан тасдиқламасдан фойдаланиш имкониятини яратсин;

2022 йил 1 августига қадар давлат хизматларидан фойдаланиш учун Мобил-ID тизими, шунингдек, шахсга доир маълумотларни «Электрон ҳукумат» тизимидан фойдаланган ҳолда тақдим этишининг янги тартибини жорий этиш бўйича ташкилий-техник чораларни амалга оширсин.

8. Шахсга доир маълумотларнинг конфиденциалитиги ва ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаш мақсадида **2022 йил 1 августан** бошлаб шахсга доир маълумотларни «Электрон ҳукумат» тизимидан фойдаланган ҳолда олишнинг қўйидаги тартиби жорий этилсин:

давлат органлари томонидан шахсга доир маълумотлар «Электрон ҳукумат» тизими орқали сўраб олинганда шахсга доир маълумотлар субъектининг ЯИДХПдаги шахсий кабинети ёки Мобил-ID тизими орқали идентификациядан ўтган мобил телефон рақамига бу ҳақда хабарнома юборилади (бундан давлатсири ва қонунчиликка мувофиқ фойдаланиш чекланган маълумотларни ўз ичига олган ҳолатлар мустасно);

хўжалик бирлашмалари, давлат ташкилотлари ва муассасалари, «Электрон ҳукумат» тизимидан фойдаланишга руҳсат берилган нодавлат ташкилотлар томонидан ишларни бажариш ва хизматларни кўрсатишда шахсга доир маълумотларни ташкилотга шахсга доир маълумотлар субъектининг ЯИДХПдаги шахсий кабинети ёки Мобил-ID тизими орқали идентификациядан ўтган мобил телефон рақамидан тасдиқ олинганда сўнг «Электрон ҳукумат» тизими орқали тақдим этилади.

Давлат персоналлаштириш маркази Адлия вазирлиги билан биргаликда **уч ой муддатда** давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг ваколат, функция ва фаолият йўналишидан келиб чиқсан ҳолда, «Электрон ҳукумат» тизими орқали тақдим этилади.

маълумотлардан фойдаланиш доираси ва чегараларни белгилаш бўйича тақлифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

9. Шундай тартиб жорий этилсинки, унга мувофиқ, **2022 йил 1 июнга** бошлаб:

«Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» аҳборот тизимидан қисқартириш ҳамда олий таълим мусассаларига ўқишига қабул қилишда ўтказиладиган кириш **тест синовларида шартлардан озод этилади**;

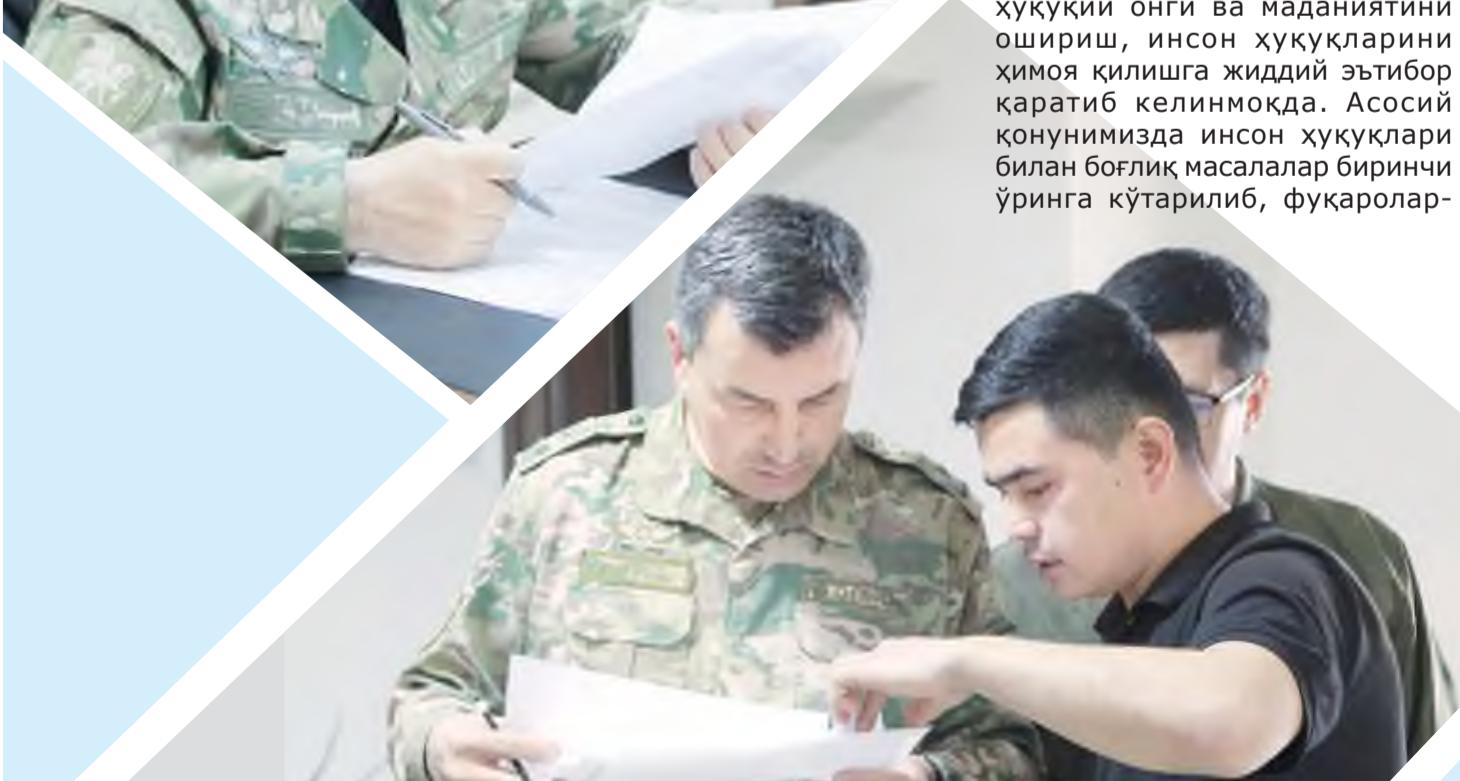
Марказларда аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига электрон давлат хизматларидан фойдаланиш учун ўзига ўзи хизмат кўрсатувчи жойлар ташкил этилади. Бунда, Марказларда фаолият олиб бораётган операторларнинг камиди <b

Sayyor qabul

МУРОЖААТЛАР ОРТИДАГИ ТАҚДИРЛАР

Мудофаа вазирлиги қабулхонаси. Бу ерда ийғилган фуқароларнинг нигоҳлари, гўё, бир-бирларига савол йўллаётгандек. Уларни бу ерга юртимиздаги ислоҳотларга ишонч, фуқаролар мурожаатига муносиб жавобга катта умид ҳисси етаклаб келгани рост. Бу даргоҳ мутасаддилари ҳам ташриф буюрувчиларни кемтик кўнгил билан қайтармаслик ҳаракатида. Шу мақсад йўлида мудофаа вазирининг ўринbosари полковник Ҳамдам Қаршиев тегишли бош бошқарма ва бошқарма бошликлари билан биргаликда ҳар бир фуқаронинг мурожаатини атрофлича ўрганиб чиқиб, шу жойнинг ўзида амалий ёрдам бериб, ечим кўрсатди.

армия
мустаҳкамлигига
хизмат қилади

Mualif surʼiga oʻlgan

Хар бир ижобий ҳал қилинган мурожаат ортидаги инсонлар тақдиди Ватан юксалиши, армия мустаҳкамланишига астойдил ҳисса қўшиш, дахлдорлик туйғусининг ортишига уланив кетади.

Аслида инсон ҳуқуқларининг таъминланиши ҳар қандай давлатдаги демократия даражасини белгиловчи мухим омиллардан биридир. Шу боис юртимизда давлат миқёсида аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини ошириш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишга жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Асосий қонунимизда инсон ҳуқуқлари билан боғлиқ масалалар биринчи ўринга кўтарилиб, фуқаролар-

биёт, уй-жой билан таъминланиш борасида мурожаат қилувчилар ҳам кўп бўлди. Баъзилари тегишлилиги бўйича йўналтирилди. Қонунга ҳора ҳал қилиш имконсиз мурожаатларга тушунириш ишлари олиб борилди.

Мухими, уларнинг аксарияти ўзининг ижобий ечимини топди. Зеро, ҳар бир ижобий ҳал қилинган мурожаат ортидаги инсонлар тақдиди Ватан юксалиши, армия мустаҳкамланишига астойдил ҳисса қўшиш, дахлдорлик туйғусининг ортишига уланиб кетади. Шу куни нигоҳли саволлар севинчдан порлаган, хушхабарларни яқинларига етказишга ошиқкан кўнгилларга алмашди.

**Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»**

нинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуqlari va эркинликлари таъминланиши қатъий белгилаб қўйилган.

Одамларнинг дунёқараси бундан ўн-ўн беш йил олдингисидан буткул фарқ қиласи. Мурожаатларнинг кўпаяётгани ҳам уларнинг ҳуқуқий онги ошиб бораётганидан далолат беради. Мурожаатлар шунчаки кимнингдир хаёлида пайдо бўлиб қолган саволлар эмас. Ҳар бир тақлиф билдирувчи асосланган фикрларига таянади.

Мурожаатларнинг айримлари ҳарбий хизматга қайта тиклаш масаласида бўлди. Ҳали контрактни бузиб, фуқаролик ҳаётига ўз ҳоҳишлари билан қайтганига унча кўп вақт бўлмаганлар қилган хатоларини англаб, қайта тикланиш тарааддутида. Фарзандининг хизмат жойини ўзига яқинроқ ҳудудга ўзгартириш илинжидаги ота-оналар талайгина. Ижтимоий ҳимоя, тиб-

Халқаро армия
ўйинларининг қиши
йўналишдаги мусобақаси
бўлмиш «Саян юриши»
баҳслари якунланди.
Унда муносиб иштирок
этиб, юртимиз шарафини
мардонавор ҳимоя қилган
ўғлонлар тантанали кутиб
олинди.

«САЯН ЮРИШИ»: ҲАРБИЙЛАР КУЧЛИ УЧЛИКДАН ЖОЙ ОЛДИ

Ислом Каримов номидаги Тошкент халқаро аэропортида ўтказилган тантанали маросимда Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари ва бошқалар мамлакатимизда миллий армиямиз қудратини янада юксалтириш, ҳарбий хизматчиларнинг жанговар шайлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Бунинг натижасида Ватанимиз ҳимоячилари нуфузли халқаро мусобақаларда юқори натижаларни қўлга киритаётгани алоҳида эътироф этилди.

Россия Федерацияси ҳудудида ўтказилган мусобақада Ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар иккинчи бўлган тоғ ҳудудларида 50 километрлик маршрутни босиб ўтиб, 12 та шарт бўйича кўрсатилган меъёrlарни маҳорат билан бажарди. Таъкидлаш лозимки, шартларни тезкор ва аниқ бажариш, бошқа жамоаларда кузатилганидек, ҳамюртларимизга ҳам осон бўлмади. Ҳар бир жамоа иштирокчиларидан нафақат мутахассис сифатида маҳоратини кўрсатиш, балки мусобақа низомига

мувофиқ, жанговар ва жисмоний тайёргарликни намойиш қилган ҳолда ҳаракатланиш талаб қилинди.

Якуний натижаларга кўра, Россия Федерацияси жамоаси биринчи, Хитой жамоаси иккинчи, юртимиз ҳарбий хизматчилари эса учинчи ўринни эгаллади. Голиб ва совриндорларга медаль ҳамда Халқаро армия ўйинларининг эсадалик совғалари топширилди.

Мазкур мусобақада ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар иккинчи бор иштирок этиб, ўтган ийлиги натижани сақлаб қолишиди.

Тантанали кутиб олиш тад-

бирида машаққатли мусобақа синовларини сабот билан енгиди. Ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари ва ҳамкаслари, курсантлар, кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этилди.

Халқаро майдонда маҳорат ва матонат билан ўз салоҳиятини намоён этган довюрак ўғлонларимиз қутланди. Ҳарбий оркестрнинг тантанали садолари эса барчага хуш кайфият бағишилади.

**Мудофаа вазирлиги
Ахборот ва оммавий
коммуникациялар
департаменти**

Mahorat sabog'i

Миллий армиямизга артиллерија мутахассислари офицер кадрларни тайёрлашда Чирчик олий танк қўмон-донлик-муҳандислик билим юртининг ўрни бекиёс. Чунки билим юртининг Артиллерија факультетида стратегик ва тактик бошқарув қобилиятига эга командирлар етишиб чиқаётгани мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини оширишда муҳимлиги билан ажralиб туради.

Хар йили билем юртни мазкур йұналишда үнлаб профессионал офицерлар битириб чиқади. Назарий билимлардан ташқары полигонда ортирилған амалий тажрибалар курсанттарнинг келгуси фаолиятида мухим дастуриламал бўлиб қолади.

Шу муносабат билан Артиллерия тактик кү-
мөндонлиги мутахассислиги факультетининг
иккинчи, учинчи ва түртинчи босқич курсант-
лари «Каттақүргон» полигонида салқам бир
ой дала-үкүв машғулотларида қатнашди. йи
Бўлғуси офицерлар мутахассислик фа- гар
нидан олинган назарий билимларни кома
жанговар вазиятларга яқинлашти- лантири
рилган тактик машқлар ёрдамида Машғу
амалий кўникмалар ҳосил қилиш лар турли
учун қатор топшириқларни ба- дастлабки ўт
жардилар. ни бошқариш,
бўйича

Жардилар.
Тажрибали устозлар ар-
тиллерия зарбаси ва уни
бушқариш қоидаларини
амалга ошириш ва курс
тайёргарлиги, жанго-
вар отиш машқла-
рини баҳолаш ба-
бўйича шогирд- топ
ларини синов- Кур-
дан ўтказди. жангов
Курсанта- масканини
боев, Ҳамза
- Акмал Тў

Курсантларнинг назарий билимларини амалиётда жанговар отиш машқлари билан синааб кўришда таълим масканинг тажрибали ўқитувчилари подполковниклар – Акмал Тўхтамуродов, Александр Плотников, Холиёр Қора-боев, Ҳамза Қурбонназаров, Дамир Ҳусайнов кузатиб борди.

– Артиллериия факультетида таълим олаётган курсантлар учун назарий билимларни ошириш учун барча имкониятлар яратиб берилган. Мазкур билимлар амалий кўнинкамалар, дала-ўқув майдонларида ўtkазила-диган назорат машғулотлари билан мустаҳкамланиб борилади. «Каттақўрғон» полигонида ўтказилган назорат машғулотларида курсантлар бир вақтнинг ўзида барча артиллериия қуролларидан отиш имкониятига эга бўлишди, – дейди факультет ўқитувчиси подполковник Ҳамза Курбонназаров.

«Каттақұрғон» полигонида салкаман бир ойлик үкүв үйгінің қатнашған бүлғусы профессионал артиллерия мутахассислари билим юртіга қайтиб келиши билан назарий билимларға

шүнгіб кетишиди. Компьютерлаштирилган махсус тренажёр синфларда машгулотлар давом эттирилди. Да-ла-ўкув майдонида құлға киритилган ютуқ ва камчиликлар устида ишләниб, орттирилган тажрибалар мухокама қилинди. Шуни алоҳида қайд этиш керакки, Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти курсантларининг ҳар икки вазиятда кўрсатган натижалари 70–80 фоизга аъло баҳоларга баҳоланганига гувоҳ бўлдик. Мард майдонда билинади, деб бежиз айтишмаган доно халқимиз. Ана шу нақлга амал қилган курсантлар мамлакатимиздаги энг йирик полигонда мардлик түйғуси орқали Ватанга садоқат билан хизмат қилиш ҳиссини яна бир марта амалда исботладилар.

Асзор РЎЗИБОЕВ

Eng ilg'or mutaxassis

Ватан халқнинг ўтмиши, бугуни, келажаги деган гап бор. Шу маънода олиб қарайдиган бўлсак, ўтмишда шу замин, шу она тупроқ учун мислсиз фидоилик ва жасорат кўрсатган буюк аждодларимиз яшаб ўтгани биз учун ибрат. Шиддат билан кечётган бугунимида ҳам Ватанимиз осойишталиги, келажагимиз, буюк истиқболимиз ўйлида мардлик кўрсатаётган ватандошларимизнинг борлиги бизга намуна. Уларни ишонган тоғимиз, қалқонимиз, деймиз. Зоро, юраги Ватан дея ёнаётган бу ўғлонларнинг нигоҳларида муқаддас юрт сувратини кўрасиз. Ватанпарварлик оташин қалбларидан озиқланиб, шу замин истиқболи ўйлида руҳлантираётганини сезасиз. Бу туйфу буюк аждодларимизнинг бой меросидан бекиёс куч олаётганини ҳис қиласиз. Шунинг учун ҳам уларнинг ҳаёт ўйли ҳаммамиз учун катта мактаб, сабоқdir. Подполковник Аъзамжон Мираҳмедов бугунимишнинг ибратга арзигулик ана шундай жасур ўғлонларидан бири. У ўтган иили Қуролли Кучлар миқёсида бўлиб ўтган «Ўз касбининг устаси» танловининг «Энг илғор ҳарбий қисм командири» номинациясида ғолибликни қўлга киритган.

ЮРТ ҚЎРИГАННИНГ ЮРТИ БУЗИЛМАС

ИНСОН ФИТРАТИДАГИ ТУЙФУ

Дуога қўй очган ёшу кекса аввало, «юртимиз тинч бўлсин», дея ният қилишга одатланган. Шундай одатки, қадрият даражасига кўтарилиган. Бу халқимизнинг, миллатимизнинг тинчликпарварлигидан далолат беради. Ахир юрт тинчлиги – фаровон ҳаёт, барқарор тараққиёт, бебаҳо неъмат, улуғ саодат демак. Тарихга назар ташласангиз ҳам башарият ўз тараққиётининг барча босқичларида тинчлик-тотувликка интилиб, унга эришиш учун ҳаракат қилиб келган. Аждодларимизнинг эзгу интилишлари, муқаддас анъанаси бугун Ватан ҳимоячилари ҳаётida ўз аксини топган. Мардлик, жасоратни умрининг мазмуни деб билган подполковник Аъзамжон Мираҳмедов, мана, ўн тўрт йилдирки, она юртига садоқат билан хизмат қилиб келмоқда. Интилувчан, тиришқоқ ва билимли шундай ҳарбий хизматчилар тимсолида миллий армиямизнинг келажагини кўрамиз.

– Одам туғилганда киндик қони тўқилган ер унинг Ватани ҳисобланади. У шу муқаддас заминда униб ўсади, камол топади. Шунинг учун ҳам туғилган юртни севиш, асраб-ардоқлаш инсон фитратида мавжуд ҳис-туйфудир. Юртни ҳимоя қилиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир, – дейди подполковник А. Мираҳмедов. – Қалбимда бўй кўрсатган Ватанга бўлган муҳаббат туйфуси сабаб болалигимданоқ ҳарбий бўлишин ўз олдимга мақсад қилдим. Бунда онамнинг ҳиссаси катта бўлган. Қандай қилиб дейсизми? Келинг, бир бошидан сўзлаб берай. Болалигимни яхши эслайман. Онам ҳар кеч бизга эртак айтиб берарди. Бу эртакларда юртга ҳужум қилган душманга қарши мардонавор курашган паҳлавонлар мадҳ этиларди. Уларнинг жасоратидан жуда таъсирланардид. Хаёлан ўзимни уларнинг ўрнига қўйиб завқланардид. Ана шундай эзгу хаёллар оғушида улғайдим. Ҳарбий касбга меҳрим ошиди. Аввал мактабда, кейин Андижон шаҳридаги лицейда таҳсил олдим. Илк ҳарб илми сабоқларини мана шу масканда олдим. Спорт ва ҳарбий соҳанинг муштарак эканлигидан келиб чиқиб, доимий равишда спорт билан шуғулланишини одат қилдим. Чиникдим, тобландим. Олий ҳарбий таълим муассасасида олган сабоқларим ҳам бир умрга татигулик. Бу йиллар мен учун қадрли. Шу даргоҳда устозларимдан олган билим ва кўнижмалар кейинги хизмат фаoliyatimda катта аҳамият касб этган. Бунинг учун устозларимдан миннатдорман.

БИЛИМ ВА ТАЖРИБАГА ТАЯНИБ

...Олий ҳарбий таълим мусассасини тамомлаб, Қуролли Кучлар сафида хизматни бошлаган ёш офицернинг ҳарбий жамоада ўрин топиши, сафдошлар меҳрини қозонишига қисқа муддат етарли бўлди. Чунки у билимли ва тиришқоқ эди. Дарвоҷе, унда яна бир хусусият бор эди. У ўзига юклатилган вазифани бекаму кўст уddyаларди. Бу эса маҳоратнинг сайқалланишига замин бўлди. Мана шу сифатлари сабаб кўп ўтмай шахсий таркиб билан ишлашда яхшигина тажриба орттири ва йил сайин хизмат пиллапояларидан илдамлаб бораверди...

Шуни алоҳида таъқидлаш жоизки, подполковник Аъзамжон Мираҳмедов етакчилик қилаётган ҳарбий жамоанинг шу кунгача эришган муваффақиятлари талайгина. Табиийки, бу ютуқлар юксак мэрраларни кўзлаган етакчини янада яхшироқ хизмат қилишига руҳлантиради.

– Профессионал асосда шаклланган миллий армиямиз ҳарбийлардан бир жойда қотиб қолмасликни талаб қилади, – дейди сухбатдошимиз. – Бунинг учун кўпроқ билим олиш, ўқиб-ўрганиш, тажрибанинг ошиши муҳим аҳамият касб этади. Қувонарлиси, бугуннинг талабини ҳарбийларимиз яхши ҳис қиласи. Шунга кўра доим интилишда. Интилиш, иштиёқ эса албатта ўз мевасини бермоқда.

Шу ўринда яна бир нарсани таъқидлаб ўтсам, устозларимиз командир ҳар доим шахсий таркибга энг яхши инсоний фазилатлари билан намуна бўлиши керак, деб ўргатишган. Айrim ҳолатларда расмиятчиликдан қочиб, самимий бўла олиши жамоани янада жислаштиришиша таъминлади, деб ўйлайман. Ҳарбий қисмимиз илғорлар қаторида тилга олинганида хурсанд бўлиб кетаман. Бунда ҳар бир ҳарбий хизматчининг алоҳида ҳиссаси бор. Барчамиз елкама-елка туриб, она юрт ҳимоясига бел боғланганимиз.

ЮТУҚЛАР ОРТИДА...

Дарҳақиқат, жанговар шайликини оширишда ҳарбий хизматчиларнинг юксак маҳорати, малакаси, тажрибаси ҳамда ҳарб илми бўйича эгаллаган билимлари муҳим аҳамият касб этади. Кўп йиллардан бўён Қуролли Кучлар миқёсида ўтказиб келинаётган ва анъанага айланган «Ўз касбининг устаси» танлови эса ҳарбийларимизнинг ҳар томонлама профессионаллашувида катта ўрин тутмоқда. Бу ҳақда қаҳрамонимиз шундай дейди:

– Танловда илк маротаба иштирок этдим. Ғалабага эришиш осон бўлмаслигини билардим. Рақибларим соҳанинг ҳақиқий билимдонлари эканлигини қалбан ҳис қилдим. Шунинг учун танловга астойдил тайёргарлик кўрдим, ўқидим, изландим. «Машқларда қийин бўлса, жангда осон бўлади», деган иборанинг нечоғлик ҳақиқат эканлигига танловдаги иштироким мобайнида яна бир бор амин бўлдим. Ниҳоят, ғалабага эришдим. Энг муҳими, шундай нуғузли мусобақада иштирок этишим катта тажриба мактаби бўлди, малакам ошди.

БАХТНИНГ ҚЎРИНИШИ

Подполковник Аъзамжон Мираҳмедов турмуш ўртоғи Ҳанифаҳон билан уч нафар пахлавон ўғлонни вояга етказмоқда. Тўнғич фарзандлари Аслбек 10 ёшда, Амирсаид 8, жажжи Акобир эса 3 ёш. Гап фарзандлар ҳақида кетар экан, сұхбатдошимга савол бердим: «Фарзандларингиз келажакда ким бўлишни орзу қиласи?» Жавоб эса қуидагида бўлди: «Ҳарбийнинг фарзанди албатта, ҳарбий бўламан, дейди-да». Бу сўзларни эшитиш ёқимли. Ахир фарзандингиз камолга етиб, юртнинг ишонган тоғи, сунячиги бўлса... ота-она учун бундан ортиқ баҳт борми?!

ОТА-ОНА ДУОСИ

Сўлим Фарғона вилоятининг Қува тумани Толмазор қишлоғида умргузаронлик қилаётган Рўзали ака ва Обидаҳон аялар ҳарбийликни танлаган фарзандлари – Аъзамжоннинг камолидан бошлари осмон, кўнгиллари тоғ қадар юксак. Улар мардлар касбини танлаган фарзандларининг дуоижонини қилишдан чарчашмайди. Ҳа, ота-онанинг дуосида хикмат кўп. Зоро, қаҳрамонимизнинг бахти, қувончи ва шодлигида мана шу эзгу ният ва истаклар ижобатини кўрамиз.

– Ота-онам – бойлигим, давлатим, – дейди подполковник Аъзамжон Мираҳмедов. – Ҳар гал улар билан гаплашганида кўнглимни ёруғ ҳислар чулғайди, танлаган касбимдан ифтихор ҳиссини тутман. Улар мен билан фахрланишади. Буни уларнинг ҳар бир сўзидан англайман. Ана шундай лаҳзаларда ота-онам истагандек фарзанд бўла олганимдан хурсанд бўламан...

**Майор
Гулнора ҳожимуродова**

Huquqiy targ'ibot

Mamlakatimiz Prezidenti tashabbuslari bilan davlat organlari faoliyatida ochiqlikni ta'minlash, mansabdor shaxslarning jamiyat oldidagi mas'uliyatini yanada oshirish va fuqarolik jamiyati institutlarining islohotlar qo'yayotgan vazifalarni hayotga tatbiq qilishdagi o'rnni kuchaytirishga qaratilgan bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilib, zarur huquqiy asoslar yaratilmoqda.

Bu boroda bir qator qonun hujjatlari: 2014-yil 3-dekabrdagi O'zbekiston Respublikasining "Davlat hokimiyyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi to'g'risida"gi, 2014-yil 14-mayda "Huquqburzarliklar profilaktikasi to'g'risida"gi, 2017-yil 11-sentabrda "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi qonunga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritildi.

Ma'lumki, demokratik fuqarolik jamiyatining muhim vazifalaridan biri bu – davlat va jamiyatning boshqa a'zolari o'tasidagi samarali hamkorlikni ta'minlashdan iborat. Shaxsning davlat hokimiyyati va boshqaruvi organlari faoliyatidagi ishtirokining eng ko'p uchraydigan shakli va kafolati bu – ularning murojaatlari hisoblanadi. Murojaatlar shaxs huquqini amalga oshirish va himoya qilishning muhim vositasi hisoblanib, davlat hokimiyyati va boshqaruvi organlari, joylardagi o'zini o'zi boshqarish organlarining aholi bilan munosabatlарini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga shaxslarning murojaatlari iqtisodiy va ijtimoiy-madaniy hayotga oid ayrim muammoli masalalarni aniqlash va ularni hal qilish yo'llarini qidirishda muhim ahamiyatga ega bo'lgan axborot manbayi hamdir.

O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi qonuni 6 bob

JISMONIY VA YURIDIK SHAXSLARNING MUROJAATLARI

mansabdor shaxslarning mas'uliyatini oshiradi

va 38 moddadan iborat bo'lib, uning maqsadi davlat organlari hamda davlat muassasalariga jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat. Qonunda jismoniy shaxslar bilan bir qatorda yuridik shaxslarning ham davlat organlari va muassasalariga murojaat qilish huquqlari ta'minlanib, uning amal qilish sohasi aniq ko'rsatib qo'yildi. Ya'n qonunning amal qilishi: ko'rib chiqish tartibi ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi, fuqarolik protsessual, jinoyat-protsessual, jinoyat-ijroiya, xo'jalik protsessual qonun hujjatlari va boshqa qonunlar bilan belgilangan murojaatlarga hamda davlat organlarining, shuningdek, ular tarkibiy bo'linmalarining o'zaro yozishmalariga nisbatan tatbiq etilmaydi, chunki mazkur sohalarga oid murojaatlarning shakli, ularni ko'rib hal qilish tartiblari va hokazolar alohida qonunchilik hujjatlari, jumladan protsessual kodekslar bilan tartibga solingen.

Qonunga k o ' r a , shaxslarning murojaatlari o g ' z a k i , takroriy, anonim, ommaviy qabul, videokonferens-aloqa, murojaatning dublikati, yozma yoxud elektron shaklda arizalar, takliflar va shikoyatlar tarzida bo'lishi mumkin. Shaxslarning elektron shakldagi murojaatlari bu sohadagi yangi qoida hisoblanib, hozirgi axborot uzatish vositalari va telekommunikatsiya tarmoqlari jadal rivojlanib borayotgan zamonamiz talablarini hisobga olgan. Umuman olganda, mazkur qonunda elektron murojaatlarga oid hujjatlarning elektron shakli va elektron raqamli imzo kabi zamonaliv axborot uzatish tartiblarni qamrab olinganligi diqqatga sazovordir.

Qonunda murojaatlarning uch turi, ya'n ariza, taklif va shikoyat ko'rsatilgan. Murojaatning turi sifatida ariza – huquqlarni, erkinliklarni va qonuniy manfaatlarni amalga oshirishda yordam ko'rsatish to'g'risidagi iltimosnomaga bayon etilgan murojaat hisoblanadi. Taklif esa – davlat va jamiyat faoliyatini takomillashtirishga doir tavsiyalarni o'z ichiga olgan murojaat. Shuningdek, murojaat turi sifatida shikoyat bu – buzilgan huquqlarni, erkinliklarni tiklash va qonuniy manfaatlarni himoya qilish to'g'risidagi talab bayon etilgan murojaat hisoblanishi ko'rsatilgan. Qoidaga ko'ra, murojaatlar ularda qo'yilgan masalalarni hal etish o'z vakolati doirasiga kiradigan davlat organiga bevosita yoxud bo'ysunuv tartibida yuqori turuvchi organga beriladi.

Qonunning 18-moddasiga ko'ra, davlat organiga kelib tushgan murojaatlarni shu organ tomonidan yoki uning murojaatlarni ko'rib chiqish bo'yicha majburiyatlar zimmasiga yuklatilgan mansabdor shaxs tomonidan ko'rib chiqiladi. Qo'yilgan masalalarni hal etish o'zining vakolat doirasiga kirmaydigan davlat organiga kelib tushgan murojaatlarni besh kunlik muddatdan kechiktirmay tegishli organlarga yuborilib, bu haqda murojaat etuvchiga yozma yoxud elektron shaklda xabar qilinadi. Agar murojaatlarda ularni tegishli organlarga yuborish uchun zarur ma'lumotlar mavjud bo'lmasa, bu murojaatlardan murojaat etuvchiga besh kunlik muddatdan kechiktirmay asoslantirilgan tushuntirish bilan qaytariladi.

Qonunda shuningdek, murojaatlarni ko'rib chiqish muddatlari aniq ko'rsatilgan. Jumladan, ariza yoki shikoyat masalani mazmunan hal etishi shart bo'lgan davlat organiga kelib tushgan kundan e'tiboran o'n besh kun ichida, qo'shimcha o'rganish va (yoki) tekshirish, qo'shimcha hujjatlarni so'rab olish talab etilganda esa bir oygacha bo'lgan muddatda ko'rib chiqiladi. Ariza va shikoyatlarni ko'rib chiqish uchun tekshirish o'tkazish, qo'shimcha materiallar so'rab olish yoxud boshqa chora-tadbirlarni ko'rish zarur bo'lgan hollarda, ularni ko'rib chiqish muddatlari tegishli davlat organi rahbari tomonidan istisno tariqasida uzog'i bilan bir oyga uzaytirilishi mumkin, bu haqda murojaat etuvchiga xabar qilinadi. Taklif davlat organiga kelib tushgan kundan e'tiboran bir oygacha bo'lgan muddatda ko'rib chiqiladi, qo'shimcha o'rganishni talab etadigan takliflar bundan mustasno, bu haqda taklifni kiritgan jismoniy yoki yuridik shaxsga o'n kunlik muddatda yozma shaklda xabar qilinadi. Qonunning 27-moddasiga ko'ra, murojaatni ko'rib chiqqan davlat organi murojaat etuvchiga ko'rib chiqish natijalari hamda qabul qilingan qaror haqida murojaat ko'rib chiqilganidan so'ng yozma yoxud elektron shaklda darhol xabar qilishi shart.

Murojaatlarga javoblar, mumkin qadar, murojaat etilgan tilda bayon qilinadi, murojaatda ko'rsatilgan har bir masala bo'yicha vajlarni rad etuvchi yoki tasdiqlovchi aniq asoslarni o'z ichiga olgan bo'lishi kerak. Yana bir muhim qoidaga ko'ra, murojaatlarni ko'rib chiqishda jismoniy shaxslarning shaxsiy hayoti, yuridik shaxslarning faoliyati to'g'risidagi ma'lumotlar ularning roziligidan, shuningdek davlat sirini yoxud qonun bilan qo'riqlanadigan boshqa sirni tashkil etuvchi ma'lumotlar hamda agar bu jismoniy va yuridik shaxslarning huquqlarni, erkinliklarni hamda qonuniy manfaatlarni kamsitadigan bo'lsa, boshqa axborot davlat organlari xodimlari tomonidan oshkor etilishiga yo'l qo'yilmaydi. Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari munosabati

bilan ularning xavfsizligi kafolatlanadi. Jumladan, jismoniy shaxsni, uning vakilini, ularning oila a'zolarini, yuridik shaxsni, uning vakilini va yuridik shaxs vakilining oila a'zolarini ular o'z huquqlari, erkinliklarni hamda qonuniy manfaatlarni ro'yobga chiqarish yoki himoya qilish maqsadida davlat organlariga murojaat etganligi, shuningdek, murojaatlarda o'z fikrini bildirganligi va tanqid qilganligi munosabati bilan ta'qib etish man etiladi (15-modda).

Yangi qonun murojaat qiluvchilarning huquqlarini kafolatlash bilan birga, shaxslarning murojaatlardan borasidagi mas'uliyatini yana bir karra kuchaytirganligini sezish mumkin. Jumladan, qonunning 26-moddasiga ko'ra, jismoniy yoki yuridik shaxsning arizasi yoxud shikoyati ana shu murojaat bo'yicha qonunga xilob qaror qabul qilgan davlat organi tomonidan qanoatlantirilgan taqdirda, ariza yoki shikoyat berish va uni ko'rib chiqish bilan bog'liq zararning o'rni, arizani yoki shikoyatni ko'rib chiqish uchun tegishli davlat organining talabi bilan joylarga borish munosabati bilan qilingan xarajatlarning hamda ana shu vaqt ichida yo'qotilgan ish haqining o'rni murojaat etuvchiga sud tartibida qoplanadi. Bila turib yolg'on ma'lumotlar bayon etilgan murojaatlarni ko'rib chiqishda davlat organi tomonidan qilingan xarajatlarni jismoniy yoki yuridik shaxsdan sudning qaroriga ko'ra undirib olinishi mumkin (27-modda). Shuningdek, murojaatlardan to'g'risidagi qonun hujjatlarni buzganlik, xuddi shuningdek tuhmat va haqoratdan iborat murojaat bergenlik belgilangan tartibda javobgarlikka sabab bo'ladi (28-modda).

O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to'g'risida"gi qonuni qabul qilinishi munosabati bilan 2017-yil 11-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlari o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qonuni qabul qilinib, amaldagi O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi 43-moddasi va Jinoyat kodeksining 144-moddasi nomi va dispozitsiyasi qonun talablariga mos ravishda yangi tahrirda bayon qilindi.

Albatta, qabul qilingan mazkur qonunning amaliyotga to'g'ri tatbiq etilishi davlat hokimiyyati va boshqaruvi organlarida faoliyat yuritayotgan mansabdor shaxslarning bu boradagi mas'uliyatini yana bir karra kuchaytirgan holda, jismoniy va yuridik shaxslarning qonuniy huquq hamda manfaatlarni samarali himoya qilishga, shuningdek, islohotlar jarayonida ularning muhim xohish-istiklalini ro'yobga chiqishiga ko'mak berishi shubhasiz.

I. BAHRONOV,
O'zbekiston Respublikasi Harbiy
sudi sudyasi katta yordamchisi

"Vatanparvar 30 yoshda"

**Илк таассуротлар унутилмас бўлади.
«Ватанпарвар» таҳриятига илк ишга кирган кунимни кечагидек эслайман. Чунки эслашга арзирли воқеалар кўп, эслашга арзирли инсонлар кўп!
Улардан бири халқаро тоифадаги курашчи, истеъфодаги майор
Хайриддин Зайнилов.**

ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИ, ЧЕМПИОН, САДОҚАТЛИ ДҮСТ ВА АКА!

... Бош мухаррир полковник Ирисмуҳаммад Абдукариловнинг хонасида ижодий ходимлар ийғилган. Газета мұхқамасидан аввал янги ишга қабул қилинган мұхбир аёлни, яъни каминангизни бош мұхаррир жамоага танишиди. Жуда жиддий, салобатли офицерлар орасидан қош-кўзлари попукдек бир лейтенант йигит Ҳасанжон Мирзаев (охирати обод бўлсин) табассум билан мени табриклади. Саволлар борми, дейилганида шопмўйлов офицер сўради:

- А, оилавий ахволи қанақа?
- Хомтама бўлмай қўяқолинг, оиласи, фарзандлари бор!

Капалагим учб кетай деди. Қандай қўрқинчли одам, ҳаммани ўртасида сўраган саволини қаранг. Бош мұхаррир ҳам жавобни ўхшатдилар. Аммо «саволчи»нинг пинаги ҳам бузилгани йўқ.

Аксига олиб ўша куни шу офицер билан йўлимиз бир экан. Метрода поезд кутаётib, яна савол: ўғилми, қизми, болалар... Минг бир хаёlda жавоб бердим. У киши ҳам нимадир деди, охирги «ўлиб қолди» жумласини эшитдим. Ана энди ҳолимни кўринг: ким ўлиби? Ким деди? Аммо яқини ўлган одамга ўшамайди, ранг-рўйи бирдек. Кейин билсан, мушуги ўлиб қолган экан. Ўзингиз ўйланг-а, бирорга болаларингиз ҳақида гапирсангиз-у, у сизга мушугининг ўлиб қолганини айтиб ўтира?! Ўзининг болалари бўлмай фақат мушуклар билан яшаётгандардан бири бўлса ҳам майли эди. Учта гулғунчадек қизалокларнинг отаси... Суҳбат мавзусига боқингда?!

Ўша пайтлар қаршимда турган инсон самбо, дзюдо, қўл жанги, армрестлинг бўйича спорт устаси эканлиги хаёлимга ҳам келмаган. Курашчилар гавдали, бўйлари баланд, ҳазил-хузулдан йирок ўтиб жиддий инсонлар бўлади, деган тасаввурда эдим-да.

Мана шундай англашилмовчиликлардан сўнг бир-биримизни танидик. Мушуксевар, гипнозчи, ҳар хил ҳашаротлару жониворлар ҳаракати, овозини ўхшатиб

бериш маҳоратлари билан бирга ўта жиддий ва яхши журналист эканлигини билдим. Бир неча йиллар ёнма-ён ишлаш жараёнида уни бирорга жаҳл қилганини, кимнидир дилига озор берганини кўрмадим, эшитмадим. Ҳар доим ишонса, суянса бўладиган дўст, Ака сифатида танидим, билдим!

Хайриддин Зайнилов енгил вазн тоифасидаги курашчи бўлгани учун ҳамкаслар кўзига уни курашда енгис осондек кўринса керакки кўпчилик у билан беллашибишига уринар эди. Аммо филдек кучинг бўлса ҳам устасига панд беролмайсан-да!

Бир куни шундай воқеа юз берди: метро поездиде одам кўплигидан бир кишининг оёғини нохос босиб олдим. Узр сўрашимга қарамасдан минғирлашини қўявермади: «Бу оёқ жуда керакли оёқ, сиз келиб-келиб керакли оёқни босдингиз...» Жуда хижолат бўлдим. Шу пайт Хайриддин ака минғирлаётган эркакка яқинроқ бориб: «У керакли оёқларни босади», деди. «Оби-дийда қилаётган «жабрдийда» йўловчи қаршисида ўзидан бир қарич паст, озғингина офицер кўзлари ўтдек ёниб тикилиб турганини кўрди-ю, овози бирдан тинди. Зайниловни бу ҳолатда илк марта кўришим эди.

Бугун жамиятимизнинг ҳарбий хизматчиларга муносабати тамомила ижобий томонга ўзгарган. 90-йиллар бошида бундай деб бўлмасди. Хайриддин Зайнилов «Ватанпарвар» таҳририятида 1992 йилдан хизматни бошлаган.

Бир куни автобус бекатида шундай воқеа юз беради: уч йигит кичик жуссали ёш лейтенантни эрмак қилишни бошлади. У сабр қилди. Чунки спортчи этикаси кучсизни ҳимоя қилишни, кучини оддий инсонларга намойиш этмасликни талаб қилар эди. Аммо улар ҳаддиларидан оша бошлади. «Ефрейтормисан?» деб елкасидаги погонларига қўл теккизган олифта лаҳзалар ичida оёқлар остига пойандоз каби узала тушди. Шериллари нима бўлганини ҳам англамай қолишиди. Бараварига ташланишганида учаласининг ҳам суробини тўғрилаб қўйди. Уятдан, аламдан қизариб-бўзарган азматлар ўзларига ортиқча ишониб юборганинни билиб, орқа-олдиларига қарамай бирпастда кўздан ғойиб бўлдилар.

Буни воқеа гувоҳларидан эшитганимиз. Ўзи жуда камтар инсон. Ҳарбий журналист, матонатли спортчи халқаро турнирларда юртимиз байробининг 20 марта(!) баландларда ҳилпирашига сабаб бўлди. Спортнинг тўртала турида ҳам унинг рақиблари вазни юқори бўлган!

Офицер Хайриддин Зайнилов «Ватанпарвар» жамоасининг том маънода фахридир! Ҳурматли ўкувчиларимиз у фақат спортда илгор бўлган экан-да, деган хаёлга бормасинлар. Унинг ташабуси билан бир неча йиллар давомида «Спортивные единоборства» газетаси чиқиб турди. Ҳафтада уч марта чиқадиган «Ватанпарвар» газетасининг битта сони учун ҳар хафта масъул эди.

Хайриддин ака рус тилида таълим олган қозоқ боласи эди. Қозоқча ўйлаб, ўзбекча гапиради, русча ёзади, дея ҳазиллашарди ҳамкаслар. Унинг ўзбек тилида ёзган бир мақоласи ҳаммамиз учун унтилмас воқеа бўлиб қолди.

Ёдимда, бу Қорақалпогистонда хизмат қилаётган Нукус ҳарбий госпитали ҳамширлари ҳақида эди. Яхши мақола, меҳр билан ёзилган. Айниқса, ундаги бир жумла – «юзларидан асал томиб туради» ўзбек тилидаги «ноёб топилма»га айланаб қолди!

Бу топилмани, албатта, ҳаммадан илгари, ҳар бир сўзнинг қийматини билиб ишлатадиган устозимиз Азимбек Усмонов илғаган эди. Ва шу тариқа қаҳқаҳаларга сабаб бўлган, ҳамон самимий кулгулар билан эслаб турадиганимиз бир жумла муаллифига айланди.

Истеъфодаги майор Хайриддин Зайнилов ҳамон сафда. Кўплаб инсонлар ҳарбий ҳаётдан кейин оддий турмуш тарзига мослашилари қийин кечади. Зайнилов билан бундай ҳолат бўлгани йўқ. Пенсияга чиқиши билан «Мир спорта» газетасини ташкил қилди. Айни кунда ана шу газета бош мұхаррирининг ўринбосари.

Ижтимоий тармоқларда ҳам фаол. Тўрт номда каналлари мавжуд. Ҳамон жўшқин ижод, спорт ҳаётининг ажралмас қисми бўлиб келмоқда.

**Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»**

O'quv seminari

ADOLAT, BURCH, SHARAF VA HALOLLIK

O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokuraturasi tomonidan harbiy prokuratura organlarida xizmat qilayotgan yosh mutaxassislar ishtirokida tizimli ravishda o'quv-amaliy seminarlar tashkil etish yaxshi an'anaga aylangan.

Navbatdagi o'quv-amaliy seminar Chirchiq oly tank qo'mondonlik-muhandislik bilim yurtida "Adolat tuyg'usini hayotimizda yanada keng qaror toptirish birinchi navbatdagi vazifamiz" shiori ostida tashkil etildi. Ta'kidlash joizki, yosh mutaxassislar oliy harbiy ta'lif muassasasida joylashib, kun tartibi asosida kursantlar bilan birga o'quv jarayonlarida ishtirok etishdi.

Seminar O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokurorining birinchi o'rinnbosari Bahodir Xudoyberdiyev rahbarligida o'tdi. O'zbekiston prokuratura organlari faxriylarini

ijtimoiy qo'llab-quvvatlash jamoatchilik markazi raisi Botir Kalonov yosh mutaxassislarga "Adolat, burch, sharaf va halollik" mavzusida nutq so'zlab, o'z hayotiy tajribalari bilan o'rtoqlashdi. Bilim yurti professor-o'qituvchilari, Bosh prokuratura va Ichki ishlar vazirligining malakali mutaxassislari, Respublika Harbiy prokuraturasi tarkibiy tarmoqlari boshliqlari, kriminalist ekspertlar o'z ma'ruzalarini bilan ishtirok etishdi.

Seminar yakunida yosh mutaxassislardan jismoniy, saf va o'q otish tayyorgarliklari hamda amaldagi qonunchilik bo'yicha test sinovlari qabul qilindi.

**Adliya katta leytenant
Lochin QURBONBOYEV,
Respublika Harbiy prokuraturasi
bo'lim katta harbiy prokurori**

Videoselektor

ISTIQBOLLI VAZIFALAR

BELGILAB OLINDI

"Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi lozim!" Bu galgi profilaktik tadbir shunday nomlandi.

Mudofaa vazirligining Toshkent shahrida joylashgan harbiy qismlarning birida videoselektor orqali onlayn tarzda 2022-yil birinchi choragi sarhisobi bo'lib o'tdi. Yig'ilish avvalida, qo'mondon o'rinnbosarlari tomonidan jangovar shaylik va tayyorgarlik, tarbiyaviy va mafkuraviy ishlar hamda ta'minot yo'nalishida erishilgan yutuq va yo'l qo'yilgan kamchiliklar aytilib, bo'ysunuvchi bo'linmalardagi harbiy intizom holati chuqur tahlil etildi, kelgusida istiqbolli vazifalar belgilab olindi. Tadbirda joylardagi qo'shilma va harbiy qism komandirlarining ham hisobotlari tinglanib, muammoli masalalarni hal etish yuzasidan shu joyning o'zida tegishli qarorlar qabul qilindi.

Qo'shinlar qo'mondonining tarbiyaviy va mafkuraviy ishlar bo'yicha o'rinnbosari polkovnik Tolibjon Mirzayev harbiy xizmatchilarning ijtimoiy himoyasini

ta'minlash, murojaatlarining ijobiy yechimini topish maqsadida amalga oshirilgan ishlar va muammoli masalalarga to'xtalib, barchada shukronalik hissiyu yuqori bo'lishini ta'kidlab o'tdi.

Tadbir yakunida polkovnik Jur'at Yakubov tomonidan yangi 2022/2023 o'quv mawsumiga tayyorgarlik ko'rish va uni yuqori saviyada o'tkazishda barcha kuch va vositalarni safarbar etish, saflarimizga yangi qabul qilingan yosh askarlarni harbiy xizmat sir-asrorlarini mukammal o'rganishlariga sharoit yaratish va yaqindan ko'maklashish, kelgusida barcha yo'nalishlarda olib boriladigan ishlarni jadallashtirish hamda respublika miqyosida o'tkazilishi rejalashtirilayotgan bellashuv va tanlovlarda munosib ishtirok etish bo'yicha aniq va manzilli ko'rsatmalar berildi.

Mayor Farruxbek SOTIVOLDIYEV

Ochiq eshiklar kuni

"BOBOLAR HAYOTI –

IBRAT MAKTABI"

"Vatanparvar" tashkiloti Parkent o'quv sport-texnika klubida "Milliy armiyamiz yoshlar nigohida" shiori ostida ochiq eshiklar kuni o'tkazildi. O'sib kelayotgan yosh avlod qalbida jasorat, mardlik va shijoat kabi fazilatlarni shakllantirish, ularda yurt taqdiriga daxldorlik hissini tarbiyalash, shuning bilan bir qatorda harbiylikdek sharafli va mas'uliyatli kasbga qiziqishini yanada oshirish maqsadida tashkillashtirilgan mazkur tadbirda tumandagi 1-umumta'lim maktabi o'quvchilari ishtirok etdi.

O'quv sport-texnika klubi xodimlari dastavval o'quvchilarga harbiy kasb nufuzi va mas'uliyati haqida gapirishdi, Vatanni himoya qilish shu yurtda unib-o'sgan har bir o'g'lonning muqaddas burchi ekanligini, Vatan tinch bo'lsa, yurt obod va farovon bo'lishini, mamlakat taraqqiyot sari yuz burishini hayotiy misollar orqali tushuntirib berishdi. Shuningdek, O'STKda kasbga yo'naltirish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar haqida ham ma'lumot berishdi. Yosh vatanparvarlar o'quv muassasasiga tegishli bo'lgan avtovtransport vositalari, ularning tuzilishi to'g'risidagi nazariy ma'lumotlarini ham katta qiziqish bilan tinglashdi.

Tadbir doirasida "Bobolar hayoti – ibrat maktabi" mavzusida ham uchrashuv o'tkazildi.

Mirkomil HOMIDOV

БИЗ БИЛМАГАН ТУРКИЙ АРМИЯ

Гомернинг «Илиада» достони ва шу асосида ишланган «Троя» фильмі күпчиликка таниш бўлса керак. Воқеалар сюжетига тўхталиб ўтирамаймиз. Трояликлар ва Одиссей бошлиқ греклар ўртасидаги муқаррар жанг саҳнасини эсланг. Қадимий жанг анъанасига кўра, икки томоннинг ҳам энг зўр ботири қўшин кучини кўрсатиб қўйиш учун майдонга чиқади. Улар минглаб лашкар кўз ўнгида аёвсиз жанг қиласди, ғолиб мағлубни ўша ернинг ўзида намойишкорона чавақлаб ташлайди. Бу муваффақият қўшинга катта устунлик, руҳ ва куч беради. Айнан шу анъана туфайли мағлуб тараф саросимага тушиб, кўпинча ортига қайтиб кетади.

«Троя»да Ахиллес душман томон жангчисини ясон қилиб, «яна кимнинг ўлгиси келяпти» қабилида қичқириғи барчани ларзага келтирган эди.

Бу жанг анъанаси туркий халқларда ҳам мавжуд бўлиб, халқ оғзаки ижоди намуналарида кўплаб учратиш мумкин. Улар алп деб аталган ва жанг олди яккалик баҳсларда рақибини ўлдириб, қўшинга руҳий устунлик олиб берган. Туркий луғатларда бу сўзга шундай таъриф берилади:

Алл – қадимий туркий халқларда икки қўшин ўртасидаги жанг бошланнишидан аввал яккана-якка олишувда иштирок этувчи баҳодир жангчи, мубориз. Аллар қўшиннинг зарбор кучи ҳисобланган ва уларнинг сони унча кўп бўлмаган. Алларнинг қаҳрамонлиги, жасурлиги аксар ҳолларда жанг натижасини ҳал қилган.

Бу кўриниш асрлар ўтса-да, ўз таъсирини сақлаб қолган. Масалан, Амир Темур қўшинидаги ҳар бир ҳарбий қисм жангчиларининг жуссаси, отларининг ранги, жавшан, совутларининг ярқироқлиги, туғларининг бир-биридан фарқ қилиб туриши элчиларга катта руҳий таъсир кўрсатган.

ЖАНГЧИ ҚАНДАЙ ҚУРОЛЛАНГАН?

Туркий халқлар жангчиларининг қандай кийингани, қандай қуроллардан фойдалангани тўғрисидаги манбалар камёбdir. Аммо Амударё ҳавзасидан топилган сак жангчиси тасвири туширилган тилла жевакка қараб айрим хулосаларга келиш мумкин. Унга кўра, туркий жангчилар белбоғларига ақинак, яни 40–60 см. ли ханжар осиб юришган. Ақинакнинг пастки учи от мингдан ёки пиёда юрганда халақит бермаслиги учун ёнбошга, тиззадан юқорироққа боғлаб қўйилган. Кўпгина жанг қуроллари асосан жангчининг белбоғига боғлаб юрилганини инобатга олсан, биз камар деб атайдиган мустаҳкам белбоғ эпик достонларимизда «бувунчоқ» – яъни устки кийим устидан тақилган мустаҳкам камар ўрнида ишлатилган.

Шунингдек, жангчилар «жеба» деб аталувчи қалқон (яна бир номи «сяпар»), зирхли кийим-кечак кийишиб, «табар» – яrim доира шаклини болтасимон яроқ билан қуроллишишган.

Биргина совутнинг 10 дан ортиқ тури бўлиб, вақт ўтган сари улар тақомиллашиб, турли номлар билан атала бошланган. Масалан, Туркистон халқлари ҳарбий қўшинида жангчилар кийган совут темир симдан тўқилган бўлиб, устидан ипак, баҳмал қопланган махсус уруш кийими – «бактар» деб номланган. Кейинчалик ғуломлардан иборат енгил қу-

ролланган жангчилар, эгнига оҳанпӯш (темир совут), зирхпӯш (пўлат совут), ойнапӯш (кўзни қамаштирадиган ялтироқ металл парчалар билан қопланган совут, бошига дубулға ёки кулоҳпӯш (учли мўйна қалпоқ) кийиб олган аскарлар ҳамда узоқча отар милтиклар билан қуролланган ўқчи-отликлар отрядлари пайдо бўлган. Бундай отрядларнинг ҳар бири эгарларга ортилган бўлиб, юриб кета туриб отишга мўлжалланган икки замбаракка ҳам эга бўлган.

Қадимда туркий жангчилар чарм кўкракпӯш, дубулға, қалқон, совут, зирх, жавшан, жубба, хафтон, бактар каби ҳимоя воситаларидан фойдаланишган. Отларнинг устига махсус ёпич – баргуствон ёпилган.

Шу ўринда «жашван» сўзига эътибор қаратсак. У форсча совут, зирх дегани. Қадимда ва ўрта асрлар жангчиларнинг асосий ҳимоя воситаларидан бири бўлган. Жавшан нисбатан оғирроқ. Дастрлаб у жездан, кейинчалик темир ва пўлатдан ишланган. У баргисимон темир парчаларидан майн ҳалқа симлар ёрдамида тўқилган. Жашванни эгилувчан бўлиши учун уни махсус тайёрланган металл таҳтачаларни бириклириб ҳам ясашган. Энг қадимги қалқонлар ёғоч, тўқилган чивик, кўға, тери, кейинчалик эса жез ва темирдан ясалган. Қалқоннинг юмалоқ, учбурчак, тўртбурчак, тухумсимон, яrim цилиндрик ва бошқа шакллари бўлган. Улар кўпинча турли расм, рамз, герб ва бошқа тасвиirlар билан безатилган.

Ўрта Осиё халқларида қалқон атамаси илк бор XI-XII асрлардаги Қораҳонийлар даврида «қалқон» шаклида учрайди. Паҳлавонлар, саркардалар қалқонлари қимматбахо тошлар билан зийнатланган. Амир Темур ва Темурийлар даврида одам бўйига мос келувчи қалқонлар мавжуд бўлиб, «тура» деб номланган. Улар катта-кичиклиги, турли шаклдалиги билан ажralиб турган. Қалқонлар XVI-XVII асрларда ўтсочар қуролларнинг такомиллашуви натижасида ўз аҳамиятини йўқотган.

БИЗ БИЛМАГАН ЖАНГ УСУЛЛАРИ

Асрлар оша саркардалар жангда ғалаба қозониш қўшин сонига эмас,

кучли тактик усууллар, ҳарбий ҳийлалар билан боғлиқ эканини теран англаб етганлар. Шунинг учун ҳар бир кўмондон жанг учун стратегик қулай макон, об-ҳаво, разветка, чалғитувчи ҳарбий усуулларга алоҳида эътибор қаратган. Узоқча бормайлик, XV асрда жанг-жадалларда кенг қўлланиб келинган айрим усууллар борки, улар ҳақида етарли маълумотга эга бўлмаслигимиз мумкин. Масалан, «Арғай ўт»ни олайлик. «Ўзбекистон Миллий энциклопедияси»да унга шундай таъриф берилади.

Арғай ўт (мўғулча арға – алдаш, туркча – ўт, олов) – туркмўғул қабилалари ҳарбий санъатидан қўлланилган усууллардан бирининг номи. Душманни ҷалғитиш мақсадида қўшин миқдорини бўрттириб, кўпайтириб қўрсатиш учун одатда оз сонли қўшин кўмондони ҳар бир жангчисига тунда бир қанча ерда гулхан, машъял ёқиши буюрган.

Масалан, Мирзо Улуғбек 1425 йилда Мўғулистонга қилган юриши чоғида қўшин миқдори ҳақида душман нотўғри тасавурга эга бўлиши учун ҳар бир жангчисига тунда беш ерда гулхан ёқиши амр қилган.

Яна бир ҳийлакор усуул борки, бу жангларда танг аҳволга тушиб қолган қўшиннинг жонига оро кирган. Гарчи бу усуул бир қарашда талончилик сифатида таассурот қолдирса ҳам кўплаб подшолар айнан шу ўйл билан мураккаб вазиятдан чиқиб кета олишган. «Чопқун» лашкарни омон сақлаб қолишига қаратилган ана шундай тактикалардан бири эди.

«Ўзбекистон Миллий энциклопедияси»да бу атамага қуйидагича изоҳланади.

Чопқун (чопғун) – ўрта асрларда аксарият ҳарбий ҳаракатлар чоғида қўшиннинг озиқ-овқати, ем-хашаги ва бошқа эҳтиёжларни қондириш, шунингдек, қамалда қолган шахар, қишлоқ, қалъа, кўргон ва ҳисор мудофаачилари тинкасини қуритиш мақсадида теварак-атрофдаги жойларга қилинган талончилик амалиёти.

Чопқунда бир неча юздан бир неча минггача отлик жангчилар иштирок этган. Бобур Мирзо Афғонистон ва Ҳиндистон юришлари вақтида бу

усулдан унумли фойдаланган. Тарихий манбаларнинг қайд этишича, 1502 йилда Шайбонийхон Ҳисор ва Чагониён устига лашкар тортиб борганида, Ҳисор теварак-атрофини чопқун қилган. Унинг чопқунчи (юртовул) лари 100 минг қўй, 50 минг от, 50 минг асир ва бошқа нарсаларни ўлжа сифатида хон қароргоҳига олиб келганлар.

Дарвоке, халқ эпосларида душманга кутилмаганда зарба берип, уни вахимага солувчи махсус кучлар ҳақида ҳикоя қилинади. Қўққисдан хужумга ўтиб, душманни яксон

қилувчи махсус гуруҳлар «Шабгир»лар деб аталиб, улар тун бўйи ухламай фақат кечаси хужумга ўтишган. Чунки тунда улар қўрқинчлироқ усууллардан фойдаланиб, сон жиҳатдан устун фанимни ҳам ер тишлатишган.

ҚЎШИНДАГИ ҲАРБИЙ ОРКЕСТР

Мусиқа доим ҳарбий қўшиннинг ажралмас қисми бўлиб қелган. Айниқса, жанговар оҳанглар қўшинни тартибга солишда, руҳиятини кўтаришда, турли ҳаракатларга чорлашда асосий ўринга эга бўлган. Яқин ўтмишимизда ҳам уларнинг ўрни ниҳоятда баланд бўлиб, ҳатто мусиқий жамоалар шакллантирилган ва улар мамлакатнинг ҳарбийсиёсий, маънавий ҳаётida фаол қатнашган.

Манбаларда келтирилишича, Хоразмшоҳлар даврида ҳукмдор саройида мусиқа чолғу асбоблари (най, карнай, сурнай, ногора ва ҳ.к.) сақланадиган ва шу асбоблар ижроҳиларига мўлжалланган махсус жой ҳам барпо этилган бўлиб, у «Ногорахона» (талбона) деб атальган.

Ҳарбий ҳаракатлар чоғида Ноғорахона олий баш кўмандоннинг баланд ерга ўрнатилган хиргоҳи олдидан жой олган, жангчиларни руҳлантирувчи кўйларни тинмай ижро этиб турган. Ноғорахонадан эшитилувчи мусиқа овозининг тинши музайян даражада мағлубиятдан дарак берган. Саройларда ноғорахона дарвоза устидаги хонага жойлашган. Мавжуд чолғу асбобларидан саройда ўтадиган турли тантаналар, байрамлар, халқ томошаларида фойдаланилган. Бу чолғучилар репертуарида халқ оғзаки ижоди анъаналаридағи профессионал мусиқа асарлари, шунингдек, сурнай, (нағир), ногора (нақора, кўс, табл, ковурга) ва найларда чалинадиган турфа жанрлардаги оммабон кўйлар алоҳида ўрин эгаллаган.

Ҳукмдор ногорахона созандарари хизматидан тез-тез үштириб турлиладиган ов пайтида ҳам фойдаланган.

Хуллас, бепоён кенгликларда ҳукмронлик қилган туркий қавмлар ҳар вақт ўз йўли ва анъаналарига содик қолишини, доим ҳушёр ва огоҳ бўлишни, жангларда қаҳрамонлик кўрсатишни ўзларига шараф деб билганлар.

**Катта лейтенант
Бобур ЭЛМУРОДОВ,
Қуролли Кучлар академияси
мустақил изланувчиси**

Yozgi biatlon

ЭНГ КУЧЛИЛАР ШОХСУПАДА

Мудофаа вазирининг кубоги учун «Ёзги биатлон» мусобақаси ва «Ёзги биатлон» бўйича ёшлар ўртасида Узбекистон чемпионати поёнига етди.

Mujalif surʼatiga olib

Унда Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шахри ва вилоятларда жойлашган ҳудудий кенгашлари тасарруфидаги ўқув муассасаларида фаолият юритаётган спорт секциялари ва тўѓаракларининг спортчилари ҳамда аҳоли орасидан спортчи ёшлар ҳам қатнашди.

Мусобақа иштирокчилари спринт мусобақасида (қисқа масофага кросс югуриш) эркаклар 4 км, аёллар 3 км масофага кросс югуриш давомида ётган ва тик турган ҳолатда отиш машқини бажардилар. Отиш машқида очилиб-ёпиладиган 5 та доирадан иборат нишонлар мўлжалга олинди. Ҳар

бир нишонга тегмаган ўқ учун 70 м кўшимча югуриш (жарима) белгиланган.

«Пасют» (қувиб этиш) мусобақасида эркаклар 6 км, аёллар 5 км масофага кросс югуриш давомида 2 маротаба ётган ва 2 маротаба тик турган ҳолатда отдилар. «Индивидуал пойга» мусобақасида эркаклар 7 км, аёллар 6 км масофага кросс югуриш давомида навбати билан тик турган, ётган ва тик турган ҳолатларда отиш машқини бажардилар.

Бир неча кун давом этган қизғин, дўстона курашлар натижасида спринт мусобақасида қиз болалар орасида Нафосат Мұхаммаджонова (Марказий ҳарбий округ), ўғил болалар орасида Бегзод Бойматов (Жануби-ғарбий

махсус ҳарбий округ) 1-ўринни кўлга киритди.

«Пасют» мусобақасида қиз болалар орасида Эъзозахон Ҳошимова (Марказий ҳарбий округ), ўғил болалар орасида Аҳрор Махмудалиев (Шарқий ҳарбий округ) ғолиб бўлди. «Индивидуал пойга» мусобақасида қиз болалар орасида Тамилла Кўчқарова (Намангандарёвий вилояти), ўғил болалар орасида Аҳрор Махмудалиев (Шарқий ҳарбий округ) энг кучли деб топилди.

Мудофаа вазири кубоги эса Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ вакилларига насиб қилди. Ғолиб ва совриндорларга медаль, Фахрий ёрлик ва қимматбаҳо совғаларни

Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Марказий кенгаши раиси Ҳусан Ботиров, Ўзбекистон Биатлон федерацияси раиси, Мудофаа вазирининг ўринбосари полковник Қодир Турсунов, Қуролли Кучлар фахрийлари ҳамда жамоатчилик вакиллари тантанали топширди.

Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли томонидан ижро этилган куй-кўшиқлар, Фахрий қоровул, ҳарбий хизматчиларнинг қўл жанги чиқишлиари мусобақага байрамона руҳ бағишлади.

**Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»**

БИР ҚАДЕ ТАРИХИ

АМИР ТЕМУРНИНГ СУЮКЛИ ҚЕЛИНИ ХОНЗОДА СЕВИНБЕКА ҲАҚИДА

Жаҳон тарихшунослигида қўлёзма манбалардан бирор воқеликка оид кичик маълумот парчасини узиб олиб талқин қилиш ҳолатлари тез-тез учрайди. Бу кўпинча ўша даврнинг жамиятда ҳукмронлик қилаётган сиёсати билан ҳам боғлиқ бўлади.

СОХТА ФИЛЛАР

Сиёсат одатда тарих оламига дахл қилгандан, баъзи ҳолларда пашшадан фил ясашга киришиб кетади ва у соҳта филларни иложи етганича ўзининг фойдасига хизмат қилишга мажбур этади. Шўролар давридан бунга ёрқин мисоллар истаганча топилади. Айни дамда бу борада жонбозлик кўрсатадиган мутахассис «тарихчи» ва ижодкор «адиб»лар ҳам роса кўпаяди. Бундай жараёнларда ёзилган талқинлар уюми ва тадқиқотлар орасида асл тарих охир-оқибат кўринмай қолади.

Хоразмда ҳукмронлик қилган сўфилар сулоласи (1360 – 1388) тарихи билан ҳам шундай ҳодиса содир бўлган. Тадқиқот жараённида мазкур сулоланинг тарихига багишланган бирорта манба учрамади ё бўлса ҳам балки бизгача етиб келмагандир. Ҳолбуки, Жўчи ва Чифатой улуслари давридаги Хоразм тарихида бу сулоланинг жиддий тадқиқотларга муносаб мухим ўрни бор.

ҒУБОР БОСГАН МАНЗАРАЛАР

Бундай манзаралар инсоният ва айниқса, Турон тарихида барчадан кўпроқ учрайди. Ўзбекистон қадимий ва сон-саноқсиз тарихий лавҳалар тўлиб-тошган шарафли куттуғ ўлкадир. Уларнинг айримларида машҳур Олтин Ўрда хоқони шавкатли Ўзбекхоннинг (1282 – 1341) невараси, Соҳибқирон Амир Темурнинг суюкли келини Хонзода Севинбека (1411 йили вафот этган) ҳаёти акс этади. Ушбу мақолада ўнга тааллукли баъзи лавҳаларни кўришга ҳаракат қиласиз.

Ҳусайн Сўфи кўнғирот 1360 йиллари Олтин Ўрда таҳт учун курашлар исканжасида заифлашиб қолган пайтда Хоразмда сиёсий мавқеини мустаҳкамлади ва сўфилар сулоласига асос солди. Чифатой улусидаги тарқоқлиқдан фойдаланиб, Хоразмнинг Жануби-шарқий қисмини ҳам ўз мулкига қўшиб олди ва мустақил сиёсат юритишга киришиди.

ХОРАЗМ ҚЎШИГИ

Кўхна Хива томонларда Хоразмдан Сармарқандгача йўлда олтин тангалар сочқи қилинган бир тўй ҳақида ҳозиргacha ҳикоя қилинади. Бу қўшиқ ўша олис сўфилар сулоласи давридан келаётган экан. Хоразмлик машҳур қўшиқчи Сафо Оллоберганов (1882 – 1938) Сафо Муғаний номи билан ҳалқ орасида машҳур бўлган. Ўзбек рақс санъатининг таникли намоёндаси Тамараҳонум 1934 – 1935 йиллари Хоразмда ижод билан машғул бўллади. Худди шу пайтлар Сафо Муғаний Хоразм

элида машҳур темурий Жаҳонгир мирзономидан айтиладиган «бўлмас» радифли қўшиқ сўзларини Тамараҳонумга ўргатади.

Лондонда 1935 йили бўлган ҳалқаро фестивалда шу репертуар учун Уста Олим Комилов ва Тамараҳонум тадбирнинг олий мукофоти – олтин медаль билан тақдирланади. Тамараҳонум шўролар сиёсати туфайли, қўшиқни «ҳалқ сўзи» деб ижро этган. У пайтларда Амир Темур ва темурийлар номлари тарихчилар томонидан қаттиқ қораланаради. Пашшалардан ясалган соҳта Филлар Турон тарихини истаганича пайхон қиласди. Бу қўшиқни саклаб, ҳалққа етказган Сафо Муғаний ҳам 1937 йили ўша пайтдаги ҳукумат раҳбарлари Файзула Хўжаев (1896 – 1938) ва Акмал Икромовга (1898 – 1938) багишлаб қўшиқ айтгани учун «ҳалқ душмани» сифатида қамоққа олинади.

Орадан йиллар ўтиб, қўшиқнинг тўлиқ матнини журналист Анбара Отамуродова 1985 йили «Мусиқа жавони» тележурнали учун «Бир қўшиқ тарихи» саҳифасини тайёрлаш жараёнида «Оразибон» ансамбли аъзоси бастакор Матниёз Юсуповдан (1925 – 1992) ёзиб олган. Сафо Муғаний куйлаган ўша қўшиқ матни:

Ганжи Қорабоғдан галдим қошингга,
Санга жоним қурбон этмасам бўлмас.
Қўшармисан бошинг менинг бошима?
Йўлингда жон фидо этмасам бўлмас.

Юзинг ўхшар ўн тўрт гежали ойга,
Оқ юзингга сочинг зулфлари соя.
Базм айлаб ўтирган Тилло саройга,
Очиб жавоб барсанг, гирмасам бўлмас.

Рўзи қиласа ғам шаърини балоси,
Уларга кирмаса, оҳим садоси.
Ўлтурған парилар дардим давоси,
Саройдин саллониб чиқмасам бўлмас.

Саройинг баландда қирқ зинапоя,
Юзингни ўхшатдим шамси ва оя.
Сарога тушма бўлиб сан зоя,
Насиб бўлса сани ёшласам бўлмас.

Узоқдан қарасам, манглайнинг ёзиқ,
Кийганинг хулладир, беллари нозик.
Билакга ярашар тилло билозик,
Қўлларинг бўйнимга солмасам бўлмас.

Ошиқ санга айтиб тонгни оттиридим,
Оқ сийнамни аёзларда қотирдим.
Ой юзингни кўриб ақлим шоширдим,
Тилагим бир бўса бармасанг бўлмас.

Бир ошиқ нидоси... У қачон ва қандай дунёга келган? Ваҳки, аждодларимиз уни ҳар қандай бало-қазолардан асраш учун «ҳалқ сўзи» қилиб, ўз бағрига яширган экан. Тарихий лавҳалар шу тариқа тозара бошлиди. Ҳаракатдан тўхтамасак, уни ғуборлардан холи, тоза ва тиниқ кўришга эришамиз.

ҚЎШИҚ ОРТИДАГИ ВОҚЕАЛАР

Чингизий аслзодалар орасида кўнғирот кизларга ўйланиш урф бўлган. Улар тоза наслаби ҳисобланарди. Амир Темур ҳам шу анъанага риоя қилиб, ўғли Жаҳонгир мирзога (1356 – 1376) Оқ Сўфининг қизи Севинбекани олиб беради. Эрининг ўлимидан сўнг бу маликани Амир Темурнинг бошқа ўғли Мироншоҳ (1366 – 1408) никохига олади.

XIV асрда қариндошлиқ ришталари сиёсий урушларнинг олдини олиш, ярашув – сулхнинг мухим хусусиятларидан бири эди. Амир Темурнинг Хоразмга юришларидан бирида ҳам Севинбека иштирок этган шундай ҳодиса содир бўлади. «Мужмали Фасиҳий» асарида бу воқеа тўғрисида қўйидагича ахборот берилади:

«Жумад ал-охир ойининг 27 куни чоршанбада (1372 йил 5 январь) Амир Темур шаҳарни қамал қилиб турган вақтида Хоразмда амир Ҳусайн Сўфи вафот этади ва ўрнига укаси Юсуф Сўфи таҳтга ўтиради. Хоразм хукмдори Юсуф Сўфи амир Соҳибқирон билан Хонзодани амирзода Жаҳонгирга бериши ва Амир соҳибқирон Хоразмни қамал қилмаслиги тўғрисида битим тузилади. 1373 йил Соҳибқирон Амир Темур кўрагон иккинчи марта Хоразмга жўнади. Унинг қулоғига Юсуф Сўфи итоатдан бош тортиб, берган ваъдасидан чиққани тўғрисида хабар келди. Амир Юсуф амир Соҳибқирон йўлга чиққани ҳақида эшигчач, унинг нотинчлиги ва ваҳимаси кучайиб, мурувват тилаб, кечирим сўради. Амир соҳибқирон ярим йўлдан қайтди. 1373 йили Хонзода ҳазрати олийларини Хоразмдан олиб келиб, амирзода Муҳаммад Жаҳонгир ибн амир Темур кўрагонга эрга бердилар. Амир соҳибқирон Конигилда шу вақтгача ҳеч ким кўрмаган тўй қилишни буюрди».

* * *

Бу воқеа тафсилоти Шарафиддин Али Яздийнинг «Зафарнома» асарида қўйидагича байён қилинган: «Юсуф Сўфи қизни узатишга рози бўлади, аммо қизнинг ҳали сепи тайёр эмаслигини баҳона қилиб, вақтни чўзди. 1373 йил февраль ойида Соҳибқирон иккинчи марта Хоразмга юришга отланади. Юсуф Сўфи сулҳни бузиб, қизни жўнатмай, Кат шаҳрини талаганди. Вазиятни ўнглаш учун Сўфи тезда элчилар жўнатади. Юриш бўлмайди. Олтин Ўрда бекларидан Нангудайнинг ўғли Оқ Сўфи Ўзбекхоннинг қизи Шакарбекка уйланганди. Уларнинг қизи Севинбека чирой ва наслабда танҳо эди. Тўй тараддуди ҳам шунга яраша бўлган. Амир Темур Хоразмга келинни олиб келишга чингизий беклардан Ёдгор барлос, Довудбек ва Ўлжатойбекни жўнатади. Улар тақдим қилган совғалар орасида қимматбаҳо мато, олтин иплар билан тикилган парча, хитой ипаги, қул, отлар бор эди. Хоразмда бошланган тўй Самарқандда давом этди. Амир Темур Хонзодани кутиб олиш учун шаҳар дарвозасига барча уламо, шайх, чингизий маликаларни юборади. Шаҳар тўлиқ безатилди. Олтин тангалардан иборат сочқилар йўл бўйлаб махсус тикилган оқ уйгача сочилади. Тинимсиз сочқилардан Хонзода бўйи баравар тиллага кўмилди. Келин-куёв учун тикилган махсус оқ ўйнинг (чодир, ўтов) ичи гавҳару дурлар билан безатилганди. Куй-мусиқа авжида эди».

Fikr va mulohazalaringizni
@Vatanparvargazetası_bot
manziliga jo'natishingiz mumkin

Ajdodlar jasorati – yoshlarga o'rnak

МЕХНАТКАШ ҲАЛҚ МАТОНАТИ

Жаҳон тарихида босқинчиллик, адолатсизлик билан ном олган Йиккинчи жаҳон уруши миллионлаб кишиларнинг ёстигини қутилди. Оталарни фарзандидан, оналарни турмуш ўртогидан, опаларни укалардан, сингилларни акалардан ва қанча-қанча дўст-ёрларни бир-биридан жудо қилди, энг ачинарлиси эса бу урушнинг аёвсиз оғриқлари ҳанузгача ўртдошларимиз қалвидан кетмаган.

Уруш хабари етиб келганда Ўзбекистоннинг барча шаҳар ва туманларида, корхона ва муассасаларида митинг ва йиғилишлар бўлиб ўтди. Унда ишчилар, хизматчилар, дехқонлар, зиёлилар, талаба-ёшлар босқинчиларни тор-мор этиш учун урушга боришга, ғалабани таъминлаш учун фронт ортида фидокорона меҳнат қилишга тайёр эканликларни билдириллар. Урушнинг биринчи ойида ёк ҳарбий комиссариатларга 32 мингдан кўп ватандошимиз урушга жўнатишларини сўраб ариза берди. Бунинг натижаси ўлароқ, юз минглаб ўғлонлар кўлларига курол олиб фронтга жўнаб кетди. Шундай қилиб, Урта Осиё ҳарбий округи фронт учун жангчилар ва офицерларни тайёрлайдиган марказга айлантирилди.

Уруш бошланганинг дастлабки кунларида ёк Самарқанд вилояти ҳарбий комиссариатига фронтга юборишларини сўраб 1 316 та ариза келиб тушди, 1941 йил 4 августга келиб аризалар сони 2 минг 988 тага етди. Давлат мудофаа қўмитасининг 1941 йил 13 ноябрдаги «Ўрта Осиё ҳарбий округи териториясига миллий қўшибирлашмаларини тузиш тўғрисида»ги қарорига асосан, Самарқанд вилоятида алоҳида миллий ўқчи бригадалари тузилди ва ҳарбий тайёргарлик машқлари ўtkazildi.

Самарқанд ҳудудида 83-, 100-отлиқ дивизиялари, 90-алоҳида миллий ўқчи бригада, 27-алоҳида автоматчилар батальони, 682-қурилиш батальони тузилди. Саноат ва темир йўл

корхоналари қайта қурилди, Новороссийскдан кўчириб келтирилган «Красный двигатель» заводи ишга туширилди.

1942 йил Янги йил байрамига атаб Самарқанд вилояти меҳнаткашлари фронтдагилар учун мева, майиз, сабзавот ва ширинликлар, гўшт ва озиқ-овқат маҳсулотлари, консерваларни юборди. 1941 йил ноябрь ойида Самарқандга 12 та корхона кўчириб келтирилди. Завод ва фабрикаларда зарбдорчасига меҳнат қилиш, гвардиячи бригада номини олиш авж олди. Саноат корхоналарининг фронтга кетаётган малакали мутахассислар ўрнида ишлаши учун, ёшлар ва хотин-қизлардан янги ишчилар тайёрлашга катта эътибор қаратилди. Шундай қилиб, Самарқанддаги фабрика ва заводларда ишлаётган аёллар сони 1941 йилнинг охирига келиб 2 500 нафардан ошиб кетди. Аёллар энг мураккаб вазифаларни бажаришда эркакларнинг ўрнини билдиримай меҳнат қилди. Фронтга узлуксиз равишда проҗекторлар, стволлар, гранаталар, снарядлар, ўқдори ва бошқа ҳарбий аслаҳалар жўнатиб турилди.

Ўша вақтда 5 та ҳарбий академия, бир қанча ўрта ҳарбий ўқув юртлари Самарқандга кўчириб келтирилган эди. Уларнинг ҳаммаси ююри малакали ҳарбий мутахассислар тайёрлаш билан шуғулланди.

Оғир кунларни сабр-бардош билан енгган, машақатли дамларда имони бутун, ўзлигини йўқотмаган самарқандлик юртдошларимизни ҳалқимиз ҳеч қачон унутмайди. Шундай жасоратли, мард, қаҳрамон самарқандлик навқирон йигитлар фронтларда мардонавор хизмат қилиб тинчлик учун курашди.

Шулардан бири Гулям Санаев эди. Эндиғина 19 ёшни қаршилаганда армия сафига қафирилган бу йигит ҳарбий хизматни Волховский фронтида бошлайди. 1942 йил 15 августда Прибалтика фронтига жўнатилади. 1944 йил сержант Г. Санаев хизмат килаётган қўшинлар билан Беларусь фронтига кўчирилади. 1945 йил душманга қақшатқич зарбалар бериб Кёнигсберг шаҳрини эгаллайди ва Берлингача боради. Унинг ўчмас номи ҳамон самарқандликлар хотирасида сақланади.

Яна бир уруш қаҳрамонларидан бири Қудрат Суюновдир. Урушда у 109-ўқчи дивизиясининг бўлинма командири вазифасида хизмат қилган. Гитлерчилар пулемётидан ўқ ёғдириб турган пайтда Қудрат Суюнов кўлига гранатани олиб олдинга боради ва бир нечта ўқ тегишига қарамай бор кучи билан гранатани пулемётга улоқтиради ҳамда ўтиб турган пулемётга ўзини отиб 1943 йил 12 сентябрда қаҳрамонларча ҳалок бўлади.

СССР Олий Совети Президиумининг 1943 йил 16 октабрдаги фармони билан Қудрат Суюновга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилади. Самарқанд вилояти Зиёвуддин кўрғоннинг киравериш қисмига мард ўғлонига бронзадан ҳайкал ўрнатилган. Шу билан бирга Самарқанд вилоятидаги 37-умумтаълим мактаб, Оболон шаҳридаги (Украина) 1-умумтаълим мактаб Қудрат Суюнов номи билан аталади.

Ҳа, уруш йилларида фронтда ва фронт ортида метин иродаси билан Ватан олдидағи бурчини адо этган кўплаб самарқандлик ота-боболаримизнинг босиб ўтган умр йўли бугун ёш авлод учун ўрнакдир. Шундай экан, уларнинг номини хотирлаш, руҳларини шод этиш, инсонийлик бурчимиздир.

Полковник Мирзоҳид ХАЛИЛОВ,
Куролли Кучлар академияси
кафедра бошлиғи, доцент.
Турсуной УСМАНОВА, ўқитувчи

Qutlov

Mudofaa vazirligi Markaziy harbiy klinik gospitalida iste'fodagi tibbiyot polkovnigi Rustam Saidovning qutlug' 75 yosh yubeliy tantanasi o'tkazildi. Tadborda Mudofaa vazirligi mas'ul xodimlari, qahramonimizning shogirdlari va do'stlari ishtirok etdi.

Rustum Saidovni muborak yosh bilan tabriklash uchun so'z oiganlar uning jonkuyarligi, soha rivoji yo'lida fidoyiligi, shogirdlarga ham mehrbon do'st, ham zahmatkash ustoz bo'lganini e'tirof etishdi. Ayniqsa, o'z sohasi bo'yicha o'ta talabchan va "qo'lli yengil" jarroh R. Saidovning qizg'in faoliyatiga guvoh

bo'lgan shogirdlar uning umr yo'liga havasda ekanliklarini yashirmadi.

Rustum Saidov 1947-yil Samarcand viloyatida tug'ilgan. 1969-yilda Saratov viloyatidagi Tibbiyot institutining Harbiy fakultetini tamomlagan. 1975–1987-yillar davomida Termiz harbiy gospitali rahbari bo'lib ishlagan.

Mudofaa vazirligi harbiy gospitali boshqarmasi boshlig'i lavozimiga tayinlanganidan keyin R. Saidov uchun yana sinovli yillar boshlandi. Mustaqillikning ilk yillarda tibbiy uskunalarining yetishmasligi, mutaxassislarining sanoqli ekanligi, har bir sohada bo'lgani kabi tibbiyotda ham tizimning hali to'la yo'lga qo'yilmagani uchun qahramonimiz yana bir bor hammasini boshidan boshlashga majbur bo'ladi. Bu safar ham uning metin irodasi va boy tajribasi o'z so'zini aytdi.

O'zi rahbarlik qilgan 1992–1997-yillar davomida harbiy gospital boshqarmasida u ko'plab malakali shogirdlar tayyorladi. Bugun shogirdlari qurshovida o'zining yubeliini nishonlayotgan Rustam Saidov o'sha kunlarni yana bir bor ko'z oldidan o'tkazdi. Kechagi sharoit bilan bugungi imkoniyatlarni taqqoslab bo'imasligiga urg'u berarkan, shogirdlariga qarata shunday dedi:

— O'tgan umrim va faoliyatimdan nolimayman, ammo imkon berilib, sizning yoshingizda bo'lib qolganimda

edi, hozirgi yaratilgan zamonaviy sharoitlarda butun umrim va mehrimni berib yana bir bor mehnat qilgan bo'lar edim.

Qutlov so'ngida shogirdlari bilan esdalik uchun harbiy gospital hovlisida suratga tushgan qahramonimiz aso suyangancha shifoxonaga uzoq termilib qoldi. Uning xayoldidan o'tgani yillar sarhisobimi, yoki yoshligiga qaytish ishtiyoqimi bu uning o'zigagina va yolg'iz Yaratganga ayon.

**Sherzod SHARIPOV,
«Vatanparvar»**

Huquqiy profilaktika

QONUNNING MAZMUN-MOHIYATI TUSHUNTIRILDI

Toshkent harbiy prokuraturasi tomonidan "Huquqbazarliklar profilaktikasi kuni" munosabati bilan harbiy qism va muassasalarda jinoyat hamda huquqbazarliklarning oldini olishga qaratilgan profilaktik tadbirlar o'tkazib kelinmoqda.

Navbatdagi tadbir O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Toshkent mintaqaviy o'quv markazi doimiy shaxsiy tarkibi hamda tinglovchilarini ishtirokida o'tkazildi. Unda ishtirok etgan harbiy prokuror yordamchisi tomonidan O'zbekiston Respublikasining "Sud hujjatlari va boshqa organlar hujjatlarini ijro etish tizimi yanada takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qonuni bilan kiritilgan oxirgi o'zgartish va qo'shimchalarining mazmun-mohiyati tushuntirildi.

Mazkur qonun bilan sud hujjatlarini va boshqa organlar hujjatlarini majburiy ijro etish jarayoniga aralashganlik uchun ma'muriy hamda jinoyi javobgarlik kiritilganligini bildirdi. Shuningdek, tadbir davomida "Yo'l harakati qatnashchilarini o'ttasida o'zaro hurmat – harakat xavfsizligi kafolati" mavzusida ham fikrlar bildirilib, harbiy xizmatchilar o'zlarini qiziqitirgan savollariga javoblar olishdi.

**Adliya podpolkovnigi Alisher QURBONOV,
Toshkent harbiy prokurorining yordamchisi**

Yig'in

TAKLIFLAR O'RRTAGA TASHLANDI

Toshkent viloyatida joylashgan harbiy qismlardan birida Mudofaa vazirligi aloqa qo'shinlari mas'ul ofitserlari ishtirokida o'quv-uslubiy yig'in bo'lib o'tdi.

Yig'in davomida sohada olib borilayotgan islohotlar, erishilgan yutuqlar va kamchiliklar tanqidiy-tahvilij ruhda ko'rib chiqildi. Joylardagi kamchilik va muammolarni bartaraf etish borasidagi takliflar o'rtaq tashlandi hamda kerakli tavsiyalar berildi.

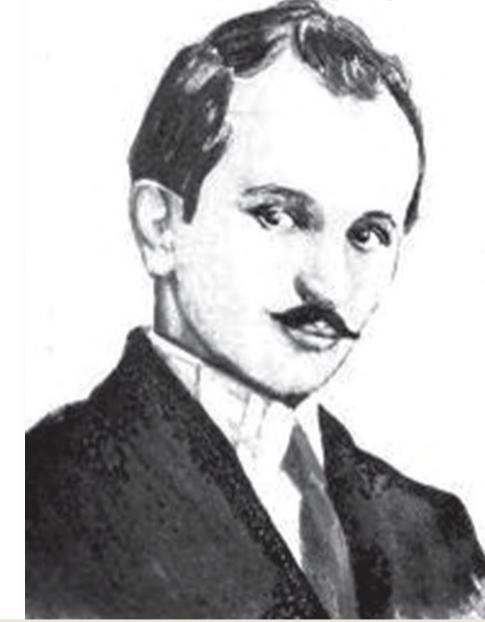
So'nggi yillarda Qurolli Kuchlarda amalga oshirilgan qo'shinlar boshqaruvi tizimini raqamlashtirish, aloqa texnikalarini modernizatsiya qilish, bo'linmalarni zamonaiviy aloqa va axborotlashtirish vositalari bilan butlash borasida olib borilayotgan islohotlar hamda kelgusida amalga oshirilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlar muhokamasi yig'inning asosiy mavzusi bo'ldi.

Yig'in ishtirokchilari Mudofaa vazirligi Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va aloqa harbiy institutida olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar va ishlannalar, innovatsion texnologiyalar, qo'shinlarni butlash uchun modernizatsiya qilinayotgan aloqa texnikalari bilan ham tanishdi.

Sh. SHARIPOV

Jahon adabiyoti

Азиз муштариyllар, Сизлар учун «Ватанпарвар» газетаси саҳифаларида таникли жаҳон адабларининг дурдона асарларидан берив боришни мақсад қилдик. Умид қиласизки, ушбу асарлар Сизларга манзур бўлади.

Сизларга ilk ҳавола этмоқчи бўлган «Элчи» ҳикоясиning муаллифи Умар Сайфиддин 1884 йилда Туркияning Гўнен шаҳарчасида дунёга келган. 1903 йилда ҳарбий мактабни тугатиб, 1908 йилга қадар Измир ва унинг атрофида зобит бўлиб хизмат қилади. Бор-йўғи ўтиз олти йил умр кўрган адебдан дунёning турли тилларига таржима қилинган бебаҳо асарлар қолган. Умар Сайфиддин шеърлар ёзган, бадиий таржима билан шуғулланган, аммо унинг ҳикоялари кўпроқ шуҳрат қозонган. Ишонамизки, адебning ватанпарварлик рухидаги ушбу ҳикояси қалбингизда ўчмас из қолдиради.

ЖАҲОНГИР таржимаси

ЭЛЧИ

(ҲИҚОЯ)

энди бу ҳужумдан норозилигини билдиримокда. Усмонли тупроқлари қилинган тажовуз умуман турк салтанатига эмас, фақат Алауддевлага қарши қаратилганини исботлашга уринмоқда эди.

Бу кун мажлис ахли маккор ва қонхўр Эрон шохи ҳузурига кимни элчи килиб жўнатишни билмай танг қолганди. Чунки ўзини Усмонли сultoniga тенг қўйган, ҳатто Шарқда улкан салтанат қуришга муваффақ бўлган бу кибри шоҳ элчини турли йўллар билан камситишига ҳаракат қилиши, қаршилик кўрсатгудек бўлса, қозиқча ўтказиши, тириклайн терисини шилиб олиши, хуллас, ваҳшийларча ўлдириши мумкинлиги ҳар кимга кундек равшан эди.

Шайхулаъзамнинг ўнг томонида қабр тошидек қимир этмай турган қизил тожли қавук (сultonlik амалдорларнинг эски бош кийими) ҳаракатга келиб, аста шайхулаъзам тарафга бурилди.

– Бундай масъулиятли ишнинг уддасидан чиқадиган кишини биламан, – деди қавук кийган уламо. – Отаси қадрдан дўстим эди. Лекин у давлат хизматига киришдан қаттий бош тортган.

– Ким экан у?
– Мұхсин Чалабий.
Шайхулаъзам бу исмни илк бор эшитиб тургани учун ҳам сўради:
– Шу яқин атрофда яшайдими?
– Худди шундай.
– Касб-кори нима?
– У анча ўзига тўқ, деярли ҳар вақт китоб мутолааси билан машғул. Танимаслигинизга асос бор, афандим. Ном чиқарган хонадонларга асло қадамранжида этмас. Шуҳрат кетидан қувмадиганлар тоифасидан ул...

– Бойиси не?
– Билмадим. Балки, юксалиш муқаррар суръатда қулаш билан интиҳо топишини англаб етгандир...
– Ажаб...
– Лекин у жасур инсон. Ҳақ ишга жонини ҳам аямайди. Кўп бор ҳарб сафарларида қатнашган. Юзидағи чандиклар шу сафарлардан ёдгор...
– Бундай ишга розилик беришига аминмисиз?
– Айтиш қийин.
– У билан кўришсак, алҳамдулилаҳ, рози бўлғусидир...
– Чакирилсангиз, ҳузурингизга келмасами, деган истиҳолам бор.

– Бу деганингиз не?
– Келмаслиги ҳам эҳтимолдан холи эмас. Бу дунёдан этак силтаган у. Унинг учун шоҳу гадо баробар.
– Ҳеч қурса, Ватанини севар?
– Шак-шубҳа йўқ...
– Ундоқ бўлса, бу ерга уни ўз номимиздан эмас, Ватан номи ила даъват этурмиз.

– Уриниб кўрмоққа ижозат бергайсиз, афандим.

Шу оқшом шайхулаъзам ишбошисининг қўлига мактуб тутқазиб, Мұхсин Чалабийнинг Истанбулнинг Осиё қисми – Ускудордаги уйига жўнатди. Номада давлат миқёсидаги зарур маслаҳат юзасидан шайхулаъзам ҳузурига келиш илтимоси битилганди.

(Давоми газетанинг кейинги сонида.)

Улкан гумбазли вазирлар саройининг салқин ва нимқоронги мажлис толори одатдагидан соқин. Ташқарида баҳорий нафас. Бўзранг офтоб нурлари кошинларининг яшил нақшларида товланади.

Парку ўриндиқларга чўккан ҳорғин вазирлар оёқлари остида ёнган ял-ял гиламнинг турфа нақшларини томоша қилиш билан банд. Мадорсиз қўли узун оплок соқолини тутамлаган шайхулаъзамнинг нурсиз кўзлари, гўё жуда олис ҳамда тушунарсиз нарсалар ҳақида ўй суроётгандек, бўшлиққа қадалган

– Пошшолар, биз жасур бир инсонга муҳтожмиз, – деди у.
– Эрон шоҳининг олтину олмос, зар либосларга бурканган элчиси подшоҳимизнинг қўлини ўпишга мушарраф бўлолмай, ул зоти олийларининг тиззасини ўпди, холос. Шубҳа йўқки, Эрон шоҳи ҳам бизнинг элчимизга худди шу ўйсинда муносабатда бўлғай.

Вазирлар маъқуллади:

- Албатта.
- Турган гап.
- Шак-шубҳасиз...

Гумонлари вазирларининг фикри билан ҳамоҳанг эканидан дадилланган шайхулаъзам энди сўзларини очиқроқ изоҳлашга ўтди:

– Алалхусус, элчилик қилгучи одам ўта жасур бўлмоғи, керак бўлса, ўлимга ҳам тик бормоги шарт. У давлатимиз шаънгига оғир ботгувчи ҳар бир хатти-ҳаракатга қарши чиқмоғи, ўлим таҳдид солиб турганда ҳам ҳақоратларга бўйин эгмаслиги лозим.

Барча унинг гапига қўшилди:

- Ҳа, ҳа!
- Ҳақ гап!
- Тўғри!

Шайхулаъзам соқол тутамлашни қўйиб қўлларини тиззаларига тиради, бошларида шукуҳли тожлар солланиб турган вазирларга бир-бир қараб чиқди-да, сўзида давом этди:

– Бале, шундай экан, жасурини топинг. Мен бундай эрни на амалдорлар на сарой ва на ҳатто мажлис ахли ичинда учратдим. Сиз ҳам фикр қилинг.

Тақвodor, тинчлиksевар, беозор подшоҳ ҳукмдорлик қилаётган улкан давлатнинг кичик мияси ҳисобланмиш мажлис ахли сукутга чўмганди. Элчини етти йилдан сўнг кўпдан-кўп қабиҳликлари учун турк сultonни Ёвуз томонидан оғир жазоланган Эрон шоҳи Исмоил Сафавий (1502-1524 йиллар Эронда ҳукмронлик қилган) ҳузурига жўнатиш лозим эди.

Турк сultonни Боязид Вали табиатан ўта ювош эди. Ҳали таҳвориси экан, у от миниш, найза отиш каби ҳарбий машқлардан кўра, кўпроқ китоб мутолаасини хуш кўрарди. Шеъриятга ихлоси баланд, илоҳий фалсафага майл қўйган, уруш ва низолардан нафрлатланарди. Вазирлар суюкли подшоҳининг тинчини бузмасликни ўзларининг олий бўрчи деб

Ibrat

Қизим улғайгач, совчилар йўқлав кела бошлади. Ҳали ёш, узатиш ниятимиз йўқ, дея рад жавобини бердик. Аммо қиз бола палаҳмон тоши. Баривир бир кун келиб ота уйини ташлаб, бошқа хонадонга бека бўлади.

Шуларни ўйлар эканмиз, катталар билан маслаҳатлашиб, қизимизни узатишга қарор қилдик.

Энди ҳар куни хавотир ичидаги яшай бошладим: иссик-совуққа йўқроқ эди, овқатни қандай қилаётган экан, ишқилиб, «шуни ҳам онаси ўргатмаган эканда», деган гап эшитиб қолмасмиканман, деган ўй тинчлик бермасди. Ёлғиз қиз деб кафтимда катта қилдим, бошқалар ош-овқатни ўргатса, мен эса телевизор тагига қўйиб, келинларимга буюрдим. Бошига тушса, ўрганиб кетар, ҳозир ўйнаб-кулиб қолсин, деб меҳмонма-меҳмон олиб юрдим. Эх, аттанг-га. Энди нима қиласман?..

Тўй бўлиб ўти. Хавотирим баттар ошди. Қизим ҳар сафар уйга келгандаги гапни «оиланг тинчми, қайнонанг уришмаяптими, ўрганиб қолдингми?» деб сўрашдан бошлайман. У эса, турмуш ўртоғи ҳам, қайнонаси ҳам жуда я х ш и эканини

Дам олиш куни кўнглимда ғашлик билан оилам тинч, дейишига қарамай, тўртта нонни туғиб, қизимниги йўл олдим.

Дарвоза кўнғироғини узоқ чалдим. Эшикни ҳеч ким очмаётгани хавотиримни оширади. Сўнг ўзим худди бир кўргиликнинг устидан чиқиб қоладигандек ичкариладим.

такрорлашдан чарчамайди. Аммо ишонмасдим. Гўёки онам сиқилмасин, дея ҳамма нарсанни ичига ютаётгандек кўринарди менга. Айбимни хаспўлаш мақсадида «қайнонанг уришса, ҳеч хафа бўлма, қайнонанинг табиати шунаقا бўлади, мана, мен ҳам келинларимни маҳкам ушлаганман», деб ўзимча унга ҳам далда, ҳам насиҳат қилган бўлдим.

Дам олиш куни кўнглимда ғашлик билан оилам тинч, дейишига қарамай, тўртта нонни туғиб, қизимниги йўл олдим.

Дарвоза кўнғироғини узоқ чалдим. Эшикни ҳеч ким очмаётгани хавотиримни оширади. Сўнг ўзим худди бир кўргиликнинг устидан чиқиб қоладигандек ичкариладим.

Овозимни эшитиб қудам чиқиб келди, ҳамир қориётган эканми, қўллари унга ботган эди.

– Вой, қудажон, келинг, ҳуш келибис! Келишингизни айтиб қўймабсиз-да, тайёргарлик қилиб қўярдик...

– Шу ердан ўтиб кетаётган эдим, бир қўриб ўтай дедим-да, – деб ёлғон гапирдим.

Бир вақт ичкаридан қизим чиқиб келди.

– Ассалому алайкум, кeling, ойижон, – дея мен билан кўришишга шошилди.

Унинг ҳам қўллари ун эди.

– Нон ёпамиз деб тургандик. Ҳамир қориб қўйдик,

– деди қизим қўлига ишора

қилиб. – Ойижоним ҳамир қоришини ўргатяптилар. Ўтган сафар бўшроқ қилиб қўйибман. Шунга икковимиз қиласми, деб шерик бўлдилар.

Қизимнинг гапини эшитиб, уялганимдан юзларим қизариб кетди. Бир пиёла чойни зўрма-зўраки хўпладим-да, дадаси чақириб қолдилар, дея баҳона қилиб, чиқиб кетдим. Йўлма-йўл шундай оқила қудам ҳақида

нотўғри фикрга борганимдан уялиб, ўзимдан хафа бўлиб кетдим. Асл қайноналик мактаби келинни уришиш, камситиш эмас, ўргатиш, ёрдам бериш эканини унтутиб қўйган эканман.

Бегона оиласидаги уқувиз қизимга бўлган ҳурмат-эътиборни қўриб, кўз олдимга келинларим келди. Овқат озигина шўр бўлса ёки салгина кеч туриб қолишса, ана қўринг жанжални. Мен қайнона бўламан дебман-у, она бўлишни унтуәзибман. Ахир ҳар бир она келин олаётганида қизим деб қабул қиласми, мен эса келин қиз бўлолмайди, деганча юраверибман. Минг афсуски,

аксарият қайноналар шундай ўйлайди...

Орадан уч-тўрт кун ўтиб, қизим келиб қолди. Кайфиятини қўриб, хавотирим йўқолиб, хурсанд бўлиб кетдим.

– Ойижон, мана бу нонни қайнонам бериб юбордилар, – деди қўлидаги бир-биридан чиройли нонларни тутқазаркан.

– Вой, бунча чиройли, қайнонанг яхши нон ёпар экан, – дедим нонни олар эканман.

– Буни мен ёпдим, – деди қизим қувончи ичига симгай.

– Сен? Сен нон ёпиши билмасдинг-ку, – дея ҳайратимни яшира олмадим.

– Ўша куни кетганингиздан кейин қайнонам нон ёпиши ҳам ўргатдилар. Тўғри, бошида озигина қийналдим, аммо қаранг, ҳозир яхши ўрганиб олдим. Энди нонни ўзим ёпаман...

Наҳотки, йигирма йил қиз ўстириб мен беролмаган тарбияни иккى ойда қайнонаси берган бўлса! Қудам қизимни келин эмас, ўз қизидек қўриб, бир бошидан рўзгор юритиши, пишир-кўйдирни ўргатаётганини эшитиб қувондим. Ва яна... ўзимдан уялиб кетдим...

Шарофат ҲАМИДОВА

Oila guljoi

O'ZBEK HARBIY AYOLINING MA'NAVIY GO'ZALLIGI

O'zbekiston jahonning rivojlangan mamlakatlari qatorida o'z milliy qiyofasida, ya'ni ijtimoiy hayotning barcha sohalarida xalqimizning milliy mentalitetiga xos ijobjiy an'analar va qadriyatlarni saqlab qolgan holda maydonga chiqdi. Bu davr jamiyatimizda ayollarni ulug'lash, davlat tomonidan ularning ijtimoiy, iqtisodiy, huquqiy va ma'naviy manfaatlarini himoya qilish davri sifatida tarixda yorqin iz qoldiradi.

Yurtimizda ayollarning ham siyosiy, ham ijtimoiy nufuzini ko'tarish, oila va jamiyatdagi faol ishtirokini ta'minlash uchun keng imkoniyatlar yaratish borasida salmoqli ishlar amalga oshirilayotir. Shu bilan birga, ayol-qizlarimiz turli sohalarda samarali mehnat qilib, oila, mahalla, el-yurt o'rtaida tinchlik, o'zaro hamjihatlik va mehr-oqibat muhitini mustahkamishga katta hissa qo'shib kelmoqda.

Respublikamizda harbiy ayollarga katta e'tibor qaratilmoqda. Harbiy ayol ham sportchi, ham uy bekasi hamda yurt himoyachisidir. Ular sport va Xalqaro armiya o'yinlarida ham faol ishtirok etib, yurtimiz bayrog'ini yuksaklarga ko'tarib kelmoqda.

Mamlakatimizning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga o'zlarining ulkan hissasini qo'shib kelayotgan, yuksak ma'naviyatlari, oilada va farzand tarbiyasida ibrat bo'lishi bilan birga, o'zlar ni faoliyat ko'rsatayotgan tashkilotlar nufuzini oshirishda faol ishtirok etayotgan turli soha egalari bo'lgan xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash hamda ilg'or tajribalarini ommalashtirish maqsadida har yili respublikamiz bo'ylab "Yil ayoli", "To'maris izdoshlari", "Namunali harbiylar oilasi" va "Vatanparvar qizlar" kabi milliy tanlovlardan o'tkazilib kelmoqda.

Quvonarli jihatni ana shunday tanlovlarda Mudofaa vazirligining Navoiy viloyati Uchquduq shahrida joylashgan

harbiy qism ayol harbiy xizmatchisi serjant Ro'zigul Qurbonova ham ishtirok etib, "Yil ayoli" tanlovining respublika bosqichi g'olib bo'ldi. Yana bir quvonarli hol, Farg'onha shahrida joylashgan harbiy qism harbiy xizmatchisi serjant Ziyoda Abdullayeva sportning yengil atletika turi bo'yicha Qurolli Kuchlar rekordini yangilab, turli musobaqalarda faxrli o'rinnlarni egallab kelmoqda. Qurolli Kuchlar tashkil etilganligining 30 yilligi munosabati bilan "Shuhrat" medali bilan taqdirlangani, ayol harbiy xizmatchilarga ko'rsatilayotgan yuksak e'tibor namunasi hisoblanadi.

Qo'mondonlik harbiy xizmatchilarini va ularning oila a'zolari bilan ishslash bo'yicha yetakchi mutaxassis sifatida harbiy oilalarda mavjud muammolarni aniqlash, ularning ijobjiy yechimini topish maqsadida joylarga tashrif buyurib, ularning oilaviy sharoiti va ijtimoiy holati o'rganilib borilmoqda.

Bundan tashqari, beshta muhim tashabbus ijrosini ta'minlash maqsadida hududlarda tashkil etilgan monomarkazlarda harbiylarning oila a'zolarini tikuvchilik, pazandachilik, ayollar sartaroshi va uy hamshirasini kabi kasblarga o'qitish hamda ularni ish bilan bandligini ta'minlash tizimi yo'lga qo'yilgan.

III darajali serjant Pokiza VALIXONOVA

ЎЗБЕК ПАРТИЗАНЛАРИ

ОРТГА ЧЕКИНМАС ЖАНГЧИ

Ғанитой кўзини очганида осмонда юлдузлар кўрина бошлаганди. Ҳолсиз йигит дастлаб нима бўлганлигини англай олмади. Ёдида қолгани у хизмат қилаётган ҳарбий қисмга фашистлар кутилмаганда ҳужум қилди. Қисм жангчилари гитлерчилар қуршовида қолганди. Ғанитой жангда қўлидан яраланди, устигаустак, ёнгинасида мина портлади. Тупроқка беланиб ҳушини йўқотган йигит неча соат бундай ётганини эсломмади. Оёқ-кўлларини қимирлатиб кўрди. Чап қўлидаги оғриқдан инграб юборди. Қўлининг тирсакка яқин жойи яраланибди, бошида ҳам кон қотиб қолган, осколка теккан бўлса керак. Асосийси, у тирик. Ҳозир ўрнидан туради-да, сафдошларини топади. Бироқ... Улар ҳозир қаерда, жанг охири нима билан тугади? Ғанитойнинг юраги орқага тортиб кетди. «Наҳотки, фашистларнинг қўли баланд келган бўлса?..»

Аста бошини кўтарди, кўзи тиниб кетди. Яралган боши тошдек оғир. Шу аснода оёққа туришга ҳаракат қилди. Атроф қоп-коронги, ҳеч зоф кўринмайди. У ер-бу ерда дўмпайган қора нарсалар кўзга ташланади, куйган темир, ёқилғи ҳиди димоққа урилади. Булар тутаб ётган ҳарбий техникалар эканини у сезиб турарди. Лекин қайси томонга юриш керак, қаерга боради... Унинг карахт онги айни фурсатда бунга жавоб беришга қодир эмасди. У ярадор қўлини кўкрагига босганча, боши оққан томонга гандираклаб йўлга тушди.

Йигит тун қоронисида ўйдим-чуқурларда урилиб-сурилиб, неча бор йиқилиб бўлса-да, олдинга қараб интилаверди. Мълум фурсат ўтиб, ўрмон четидаги қандайдир қўнолғада чирок нури милтиллаб кўзга ташланди. Чироққа кўзи тушган Ғанитойда умид учқунлари пайдо бўлди. «Уша ерга етиб олсан бўлгани, кейин ўзимизни киларни топаман, – хаёлидан ўтказди у. – Агар у ерда фашистлар бўлса-чи... Йўқ, бу ҳарбий қисм яқинидаги қишлоқ-ку», – фикри тиниқлаша бошлади унинг.

Жангчи Ғанитой Тошниёзов янглишмананди. У қўнолғага интилгани сари, унинг атрофидаги бошқа уйларда ҳам бирин-кетин чироқлар кўзга ташланди, ҳоли қуриганига қарамай қадамини тезлатди. Шу орада қўлидан сизиб кон оқаётганини сезди. «Шошилиш керак, кон кўп кетса, ахволим оғирлашади. Қишлоқдагилар қўлимни боғлаб, қонни тўхтатар. Аммо уруш бўлган жойда нима учун бу қадар сокинлик? Бизникилар қаерда? Фашистлар-чи?» Йигит қишлоққа яқинлашганда қадамини секинлатди, дараҳт панасида бир фурсат атрофни кузатди. Ҳеч зоф кўринмайди. Қишлоқ четидаги уй томон ҳаракатланди. Қулоғи беркилиб, кўз олди қоронилаша бошлади. Ҳовлига ёғочдан қилинган тўсиқ эшигидан кирди ва чироқ ёниб турган уй деразасини жон ҳолатда тақиллатди...

Ғанитой ёғоч каравотда ўзига келганида, қўли, боши боғланган, ёнида кекса кампир унга термилиб ўтиарди. Йигитнинг ҳаётини Минск вилоятидаги Жеремце қишлоғида истиқомат қилювчи Клячинлар оиласи асрар қолганди. Улар аскарни тўрт ой, яъни жанг қилишга қодир бўлгунга қадар даволаб, парваришилади. Бу оила учун ҳам, Ғанитой учун ҳам хатарли дамлар эди. Чунки қишлоққа тез-тез ўралашиб қоладиган искович итдек жаллод фашистлар ҳеч кимни аяб ўтирасди.

Соғлиғи тикланган Ғанитой ниҳоят, қишлоқдаги ватанпарвар инсонлар кўмагида ўша атрофда ҳаракат қилиб юрган «Искра» партизан отрядига қўшилди. Дастлаб, Минск-Могилев тош йўлида душман автоколоннасини тор-мор этишда қатнашди. Партизанлар қан-

дай йўл билан бўлса-да, фашистларга ҳар томонлама талафот етказарди. Белгиланган топшириқларни ҳамиша аъло даражада бажарувчи, жасоратли ишларга қодир оддий аскар Тошниёзов кўп ўтмай отрядда моҳир қўпорувчи бўлиб этишиди.

– Оддий аскар Тошниёзов, – партизанлар йигинида отряд етакчиси унга муҳим янгиликни етказди, – сени қўпорувчилар гуруҳига бошлиқ қилиб тайнинлашга қарор қилдик.

– Ишончингизни оқлайман, ўртоқ капитан, – ваъда берди бир оз ҳаяжонланган Ғанитой.

– Гуруҳинг учун белгиланган алоҳида топшириқ бор. Ишонамизки, уни албатта удалайсизлар.

– Душманни яксон қилювчи ҳар қандай топшириққа тайёрмиз!

– Яшавор, Тошниёзов, сендан худди шундай жавоб кутгандим...

1943 йилнинг сўнгги ойлари. Қаҳратон борлиқни зириллатади. Ҳар қандай вазиятда ҳам тин олмайдиган партизанлар фаол ҳаракатда. Тошниёзов гуруҳига душман эшелонларини йўқ қилиш вазифаси юклатилди. Бу борада қўпорувчиларнинг ўз хизмат услуби, сир-синоати бор. Эшелонларни ағдариш учун темир йўлни ишдан чиқариш лозим. Душман ҳам анойи эмас, темир йўлни назоратда ушловчи алоҳида гуруҳлари бор. Бир гап бўлса, улар боши билан жавоб беради. Бундан хулоса шуки, партизанларнинг бу ишни уddaлаши осон эмас.

– Йигитлар, катта эшелонни «кутиб олишимиз» керак, – қўл остидагиларга бир-бир қараб чиқди Ғанитой. – Эшелон ўтишидан ўн беш-йигирма дақиқалар аввал душман назоратчилари темир йўлни текширади. Улар биз эгаллаган яширин позиция ёнидан ўтган заҳоти ўзимизни сездирмаган ҳолда ишга киришамиз. Ўн дақиқа ичиди вазифани уddaлашимиз шарт.

– Аввалидек, тўрт кишидан бўлиб ҳаракат қиламизми? – сўради гурух аъзоси Медведов.

– Худди шундай. Темир йўлнинг камиди иккита жойини ишдан чиқаришимиз шарт. Ўз услубимизда мина ҳам ўрнатамиз...

Партизанлар фашист назоратчилари ўтгач, мълум фурсат кутишиди-да, яшин тезлигига ишга киришди. Кўп ўтмай, улар кутган натижага содир бўлди – ҳарбий эшелон ағдарилиди. Ноябрь-декабрь ойларида унинг гуруҳи тўртта эшелонни ағдаришга эришиди. Гитлерчиларнинг бир минг тўрт юзга яқин аскар ва офицери йўқ қилинди. Тошниёзов I даражали Ватан уруши ордени ва «Жасурлик учун» медали билан тақдирланди. Ғанитой Тошниёзов партизанлик хизмати давомида гуруҳи билан фашистларнинг ўн тўртта эшелонини қулатди.

1944 йилнинг февраль бошларида гуруҳга янги топшириқ берилди. Жангчи партизанлар белгиланган жойга келаётганда душман пиистирмасига дуч келди. Ўртадаги қаттиқ жангда икки партизан ярадор бўлди. Ғанитойни фашистлар қуршаб олди. Душманга асир тушишдан ўлимни афзал билган йигит охирги ўки билан ўзини ҳалок этди...

Отряд жангчилари уч кун шерюрак партизан Ғанитой Тошниёзов учун мотам тутди ва жасур жангчини Кленник қишлоғидаги қабристонга дағн этишиди. У Қаҳрамон унвонига тавсия этилди. Аммо номаълум сабабларга кўра ҳукумат фармони чиқмади.

(воқеий ҳикоялар)

УСТОЗ ИЗИДАН

– Жангчи Холиқов?

– Мен! – жангчилар сафидан бир қадам олдинга чиқди Мамаёқуб.

– Сен партизанлар бўлинмаси бошлиғи Тошниёзовнинг энг тажрибали шогирди эдинг. Афсуски, у бугун орамизда йўқ, – партизанлар отряди бошлиғи масъулият юклиди унга. – Кўрсатган қаҳрамонликларингдан хабарим бор. Бугундан эътиборан гуруҳга сен етакчилик қиласан. Устозинг Тошниёзовнинг вазифасини давом эттирасан. Топшириқларни уddaлашингга ишонамиз.

– Ишончингизни оқлайман, ўртоқ майор! Фашистлардан ҳалок бўлган устозим ва сафдошларимиз учун албатта қасос оламиз!..

Янгиқўронлик Мамаёқуб партизан қўпорувчилари орасида энг шиддатлиси эди. У қўпорувчилик сирларини пухта ўзлаштиргани билан ажralиб турарди. Холиқов гуруҳга юклangan вазифаларни сафдошлари билан бирин-кетин муваффақиятли адо эта бошлади. Бронепоезд, паравоз, вагонларни ағдариш, танк ва тўпларни ишдан чиқариш, темир йўл станциялари, йирик омборларни тор-мор қилиш, ёндириш, кўприкларни портлатиш операциялари аввалидек давом этарди.

Партизан Холиқов душманга қарши курашда жасорат намуналарини кўрсатгани учун «Қизил Байроқ», «Қизил Юлдуз» орденларига, «Жасурлик учун» ва бошқа бир қатор медалларга сазовор бўлди.

1944 йилнинг май охирлари. Партизанлар отрядига Тешкова қишлоғи ёнида жойлашган фашистлар гарнизонини тор-мор этиш топширилди. Холиқов гуруҳи жангда фаол иштирок этди, жасорат намуналарини кўрсатди. Олдинги сафда ҳаракат қилаётган Мамаёқуб оғир яраланди. Ярадор ҳолатда ҳам кўл остидагиларга тегишли кўрсатмалар берар, ғалабага руҳлантиради. Жангдан сўнг уни шошилинч равишда госпиталга етказишиди. Бир оз ўзига келган йигитни она юрти Ўзбекистонга қайтаришди. У Наманган ва Душанбедаги госпиталларда даволанди. Аммо...

Номи тарихга муҳрланган ботир партизан Мамаёқуб Холиқов 1945 йилнинг апрель ойидаги ғалаба нашидасини тотмай вафот этди.

**Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»**

Musobaqa

РЕГБИ 15

МУДОФАА ВАЗИРЛИГИ ЖАМОАСИ ФОЛИБ

Регби спорт тури бўйича Ўзбекистон Республикаси
мустақиллик кубоги ўтказилди

Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирларидан иборат жамоалар бир неча кун давомида қизғин кураш олиб бордилар. Регби бир қарашдаёқ кўпчиликда ўзининг шиддаткорлиги ва аёвсизлиги билан таассурот қолдирадиган мусобақалардан биридир.

Сўнгги йилларда мазкур спорт турига бўлган қизиқиш ва эътибор ортиб бормоқда. Президентимизнинг «Ўзбекистон Республикасида регби спорт турини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг чиқиши эса жараённи жадаллаштириб юборди. Регбини янада оммалаштириш, ушбу спорт тури билан шуғулланиш учун қулай шарт-шароитлар ва инфратузилма яратишга қаратилган комплекс чора-тадбирлар аллақачон ўзининг натижаларини бера бошлади. Жорий йилда Францияда ҳарбийлар орасида ўтказиладиган жаҳон чемпионатида энг кучли жамоалар сафида вакилларимизнинг иштирок этиши кутилаётгани фикримизнинг далилидир.

Мусобақани кузатиб борган Ўзбекистон регби федерациясининг раиси, Олий Мажлис Сенати раисининг биринчи ўринbosари Содик Сафоев сўнгги йилларда давлат миёсида эътибор қаратилаётган ушбу мусобақа миллий анъналаримизга ниҳоятда мос бўлиб, мардлик, тезлик, жасорат ва кучли иродани тарбияловчи, айниқса, ҳарбий хизматчилар учун муҳим спорт тури эканини таъкидлади. Корея Республикасининг мамлакатимиздаги элчиси, жаноб Ким Хи-Санг, Ўзбекистон Миллий гвардияси кўмондони генерал-майор Рустам Жўраев, спорт турлари бўйича Республика олий спорт маҳорати мактаби директори Жасур Акрамов каби бир қатор меҳмонлар ҳам жамоаларга беллашувларда омад тилашди.

Финалда рақобатга киришган Мудофаа вазирлиги ва Миллий гвардия жамоалари ўртасидаги мусобақа қизғин ва кескин курашларга бой бўлди. Ниҳоят, мусобақа якунига кўра 36:20 ҳисобида Мудофаа вазирлиги жамоаси мутлақ голиб бўлди. Иккинчи ва учинчи ўринларни Миллий гвардия ҳамда Мудофаа вазирлигининг иккинчи жамоалари кўлга киритди.

Голиб ва совирндорларга диплом, кубок ва фахрий ёрликларни Ўзбекистон регби федерацияси вице-президенти, мудофаа вазирининг ўринbosари полковник Алишер Норбоев, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари тантанали суръатда топширди.

Капитан Аэзиз НОРҚУЛОВ

Huquqiy maslahat

IMTIYOZ VA IMKONIYATLAR

SAVOL:

Yaqinda I va II guruhanogironlariga qo'shimcha imtiyozlar belgilangani haqida eshitib qoldim. Shu haqda ma'lumot bersangiz.

Sohib SHOKIROV (Samargand viloyati)

JAVOB:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 17-fevraldag'i "Nogironligi bo'lgan shaxslarni hamda aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo'llab-quvvatlashning qo'shimcha choratdibirlari to'g'risida"gi farmoniga muvofiq, 2022-yil 1-apreldan boshlab mehnatga layoqatsiz fuqarolarga beriladigan nogironlik nafaqasi hamda ish stoji to'liq bo'limgan chog'idagi nogironlik pensiyasining eng kam miqdori qo'shimcha to'lovni hisobga oлgan holda – 440 000 so'mdan, 622 000 so'mgacha oshirildi.

SAVOL:

Talabaman. Ta'til vaqtida safarbarlik chaqiruvি rezervida harbiy xizmatni o'tasam bo'ladimi?

Sherzod MAQSUDOV (Chirchiq shahri)

JAVOB:

Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risidagi qonunning 21-moddasiga ko'ra umumi o'rta, o'rta maxsus va professional ta'limga muassasalarida tahsil olayotgan chaqiriluvchilar, shuningdek, oliy ta'limga muassasalarida kunduzgi o'qishda tahsil olayotgan talabalar o'qishni davom ettirishlari uchun ularning chaqirilish muddati o'qishni tamomlagunlariga qadar kechiktiriladi. Shunga ko'ra, OTMning kunduzgi

SAVOL:

Er-xotin ish faoliyatini bir tashkilotda olib borsa bo'ladimi?

Nozima YOQUBOVA (Farg'onha viloyati)

JAVOB:

O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksining 79-moddasiga muvofiq, o'zaro yaqin qarindosh yoki quda-anda bo'lgan shaxslarning, (ota-onalar, aka-ukalar, opa-singillar, o'g'il va qizlar, er-xotinlar, shuningdek, er-xotinlarning ota-onalar, aka-ukalar, opa singillari va bolalari) basharti ulardan biri ikkinchisiga bevosita bo'ysunib yoki uning nazorati ostida xizmat qiladigan bo'lsa, bir davlat korxonasida birga xizmat qilishlari taqiqlanadi.

Bunday cheklov qo'llanilishidan ko'zlangan asosiy maqsad – yaqin qarindoshlar tomonidan o'zaro kelishib, o'zga xodimlarning haq-huquqlari poymol etilishiga, turli huquqbuzarliklar sodir etilishiga, korxonadagi ma'naviy muhitning yomonlashuviga yo'l qo'ymaslikdan iboratdir.

SAVOL:

Kasaba uyushmasiga a'zo bo'lish majburiymi?

Shahnoza G'ANIYEVA (Qashqadaryo viloyati)

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 59-moddasiga muvofiq, Kasaba uyushmlari xodimlarining ijtimoiy-iqtisodiy huquqlarini va manfaatlarini ifoda etadilar va himoya qiladilar. Kasaba uyushmlari tashkilotlariga a'zo bo'lish ixtiyoriy ekanligi ko'rsatilgan.

O'zbekiston Respublikasining Kasaba uyushmlari to'g'risida qonunning 7-moddasiga muvofiq, fuqarolar o'z qonuniy manfaatlarini himoya qilish uchun o'z tanloviya ko'ra, ixtiyoriy ravishda kasaba uyushmalarini tuzish, ularga a'zo bo'lish, kasaba uyushmasi faoliyati bilan shug'ullanish va kasaba uyushmalariga a'zolikdan chiqishga huquqiga ega.

Fuqarolarning kasaba uyushmalariga birlashishga bo'lgan huquqini amalga oshirishga to'sqinlik qilishga, shuningdek, ularni kasaba uyushmasiga a'zo bo'lishga yoki a'zolikdan chiqishga majburlashga yo'l qo'yilmaydi.

Savollarga Mudofaa vazirligi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar departamenti yuridik bo'limi boshlig'i adliya leytenant Nafisa SOLIYEVA javob berdi.

Ijtimoiy himoya

YURIDIK YORDAM KO'RSATILDI

Urganch harbiy prokuraturasi tomonidan garnizonda joylashgan harbiy qismlarda xizmat qilayotgan harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolarini ijtimoiy-huquqiy jihatdan qo'llab-quvvatlash, ularning huquq va qonuniy manfaatlari himoyasini ta'minlash bo'yicha "Huquqiy yordam" tadbiri tashkil etildi.

Unda Urganch shahar Aholi bandligiga ko'maklashish markazi vakili jalb qilinib, harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolarini o'zlarini qiyinayotgan muammo va masalalar bilan murojaatlar qilib, harbiy prokuror tomonidan bu bo'yicha ularga qonun talabi yuzasidan yo'l-yo'rIQ ko'rsatilib, yuridik maslahatlar va amaldagi qonunchilik talablarini asosida huquqiy tushunchalar berildi.

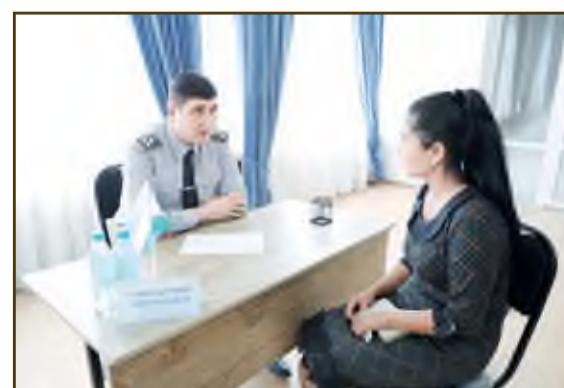
Xususan, harbiy xizmatchilarning xizmat davri uchun uy-joy bilan ta'minlanishi, voyaga yetmagan farzandlarini maktabga va maktabgacha ta'limga tashkilotlariga joylashtirishdag'i imtiyozlar hamda tijorat banklaridan kredit olish masalasida sohaga doir buyruq va ko'rsatmalar talablari, amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar me'yorlari asosida ularga sodda tilda huquqiy maslahatlar berildi.

Adliya mayori Ibroxim FAYZULLAYEV,
Urganch harbiy prokurorining katta yordamchisi

Sayyor qabul

MUROJAATLAR HAMKORLIKDA HAL ETILDI

Chirchiq harbiy prokuraturasi tomonidan Mudofaa vazirligi qo'mondonligi bilan hamkorlikda Toshkent viloyatining eng chekka hududi hisoblangan Bekobod shahrida joylashgan harbiy qismida harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolarining ijtimoiy himoyasini ta'minlash, yashash shart-sharoitlarini yanada yaxshilash, qonuniy manfaatlarini himoya qilish maqsadida sayyor qabul tashkil etildi.

Unda Chirchiq harbiy prokuraturasi, Mudofaa vazirligi qo'mondonligi mas'ul ofitserlari va Bekobod shahri mahalliy hokimiyat vakillari, bank va adliya organlari xodimlari ishtirok etdi. Sayyor qabulda harbiy xizmatchilarning ijtimoiy muammolarini, murojaatlari o'rganib chiqildi.

Qabulda 100 dan ortiq harbiy xizmatchi va ularning oila a'zolarini ishtirok etib, 20 dan ortiq murojaat qabul qilinib, shundan 8 ta murojaat joyida ijobji hal etilgan bo'lsa, 12 ta

murojaat yuzasidan huquqiy maslahatlar berildi.

Bundan tashqari, 6 nafr harbiy xizmatchining turmush o'rtoqlariga viloyat xotin-qizlar tadbirkorlik markaziga o'qishga yo'llanma berilgan bo'lsa, 4 nafr harbiy xizmatchining bolalari shahar Davlat xizmatlari agentligi vakillari tomonidan joyida xizmat ko'rsatish orqali bog'chaga navbatga qo'yilishi ta'minlandi.

Adliya kapitani Aziz JAMOLDINOV,
Chirchiq harbiy prokurorining yordamchisi

Военная наука

1 Исследователи из Университета Вашингтона в Сент-Луисе завершили научно-исследовательские работы по превращению саранчи в киборгов. Создание миниатюрных биороботов-саперов проводилось по заказу военно-морских сил США. По сообщениям интернет-издания ScienceDaily, специалисты внедрили в мозг насекомого электроды, с помощью которых получили данные о том, как оно реагирует на запахи. «Саранча с вживленными электродами может определить по запаху взрывчатку, найти источник запаха и сообщить об этом человеку. Кроме того, эти насекомые способны быстро и точно отличать тротил от динитротолуола. Оказалось, что нейроны в мозге саранчи по-разному реагируют на тротил и динитротолуол, а также на другие пары химических соединений», — пишет ScienceDaily.

Отмечается, что в процессе экспериментов с насекомыми ученые на примере саранчи оптимизировали созданную ранее для биороботов систему восприятия, которая способна передавать информацию людям. Ученые также разобрались, как отличается реакция мозга саранчи на запах в различной концентрации. Это позволило им настроить систему определения точного положения источника запаха. Теперь разработчики готовятся испытать киборгов в полевых условиях.

2 Южнокорейская фирма «Кориан аэроспейс индастриз» представила модель нового ударного вертолета «Сурион» МАН (Marine Attack Helicopter), предназначенный для огневой поддержки сил морской пехоты. Машина разрабатывается в партнерстве с западноевропейской компанией «Эрбас геликоптерс» на базе одноименного легкого многоцелевого вертолета. Перспективная боевая машина снабжена 20-мм авиационной пушкой, размещенной под передней нижней частью фюзеляжа, на шести узлах наружной подвески находятся 70-мм неуправляемые реактивные снаряды и управляемые ракеты класса «воздух-поверхность». В носовой части смонтирована оптико-электронная станция на гиростабилизированной платформе.

3 Специалисты израильской национальной компании «Стедикоптер» представили новейшие модели семейства винтокрылых беспилотных летательных аппаратов (БПЛА) «Блэк Игл-25Е» и «Блэк Игл-50Е» с электрическим двигателем. Это существенно снизило из массы, что, в свою очередь, обеспечило возможность увеличения полезной нагрузки. У обеих платформ масса теперь всего 18 кг, и они способны нести дополнительные аккумуляторы, что способствует большей продолжительности полета и выполнению различных миссий.

НОВЫЕ ВОЕННЫЕ РАЗРАБОТКИ

4 Шведская компания «СААБ» ведет разработку легкой универсальной торпеды SLWT (Saab Light Weight Torpedo, друг-

ления по кабелю. По заявлению разработчиков, в дальнейшем торпеды этого

5 В Турции продолжаются работы по разработке дозвуковой противокорабельной ракеты (ПКР) «Атмаджа» совместного производства национальных компаний «Рокетсан» и «Аселсан», которая, как ожидается, в течение нескольких ближайших лет поступит на вооружение ВМС страны.

Ракета предназначена для поражения надводных и наземных целей противника. Согласно планам руководства, боеприпас войдет в состав вооружения надводных кораблей и береговых комплексов. Масса новой ПКР 800 кг с фугасной боевой частью до 250 кг, максимальная дальность стрельбы 220 км.

6 Французский производитель «Аркус» заявил, что его бронеавтомобиль «Скарабей» вышел из стадии разработки и может быть экспортирован на мировые рынки. Особенность новой машины состоит в том, что передние и задние колеса могут управляться независимо друг от друга, поэтому она способна не только делать крутые развороты, но и двигаться вперед и в стороны. То есть, машина сможет выезжать из укрытия и обратно без маневрирования. Машина оснащается дизельным двигателем мощностью 300 лошадиных сил в паре с 103-сильным электромотором, располагает пневмоподвеской и весит чуть менее 6 тонн и может перевозить не только экипаж, но и нести на себе пулеметную турель. А еще ее можно сбрасывать с парашютом. Оригинальный броневик может появиться на вооружении армии Франции уже в 2025 году.

7 ВМС США закупили для проведения испытаний и оценки новые лодки «Игуана», которые имеют гусеничный ход. Это первая и пока единственная модель компании «Игуана Яхтс», созданная для военных целей. Ее скорость на воде 75 км/ч, при нажатии на специальную кнопку лодка выпускает гусеничный движитель и может продолжать движение по грунту со скоростью 7 км/ч. Лодка рассчитана на пять человек и может нести полезную нагрузку массой 1 200 кг.

типа будут доработаны для применения с противолодочных вертолетов, а также с самолетов морской авиации.

Ko'rik-tanlov

ASHRAPOVLAR OILASI – G'OLIB

Qurolli Kuchlar akademiyasida "Mustahkam oila – jamiyat tayanchi" shiori ostida "Namunali harbiy oila" ko'rik-tanloving akademiya bosqichi bo'lib o'tdi. Unda harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolaridan iborat 4 ta jamoa ishtirok etdi.

orgali o'z iqtidorlarini sinovdan o'tkazgani barchaga birdek manzur bo'ldi.

"Mustahkam oila – jamiyat tayanchi" nomli sharda ishtirokchi oilalar videorolik orgali o'zlarining baxtli hayotining quvonchli lahzalarini, hayat, baxt va oila tushunchalarini tasvirlab berishi tadbirga ko'tarinkilik baxsh etdi.

– Bunday tadbirlarning o'tkazilishi oilalar ahilligi va mustahkamligiga hissa qo'shami, – deydi tadbir ishtirokchisi Elgiza Ashrapova. – Bu esa zamonaviy jamiyatda juda muhim. Oilada sog'lom muhit hukmon bo'lsa, o'sha davlat rivoj topadi. Demak, biz sog'lom muhitli oilalarni ko'paytirish yo'lida munosib harakat qilmog'imiz darkor.

Yakuniy natijalarga ko'ra, uchinchi o'rinni podpolkovnik Odiljon Qo'ziboyevlar oilasi, ikkinchi o'rinni podpolkovnik Sherzodjon Shayaqubovlar oilasi egalladi. Serjant Nurali Ashrapovlar oilasi esa tanloving mutlaq g'olib deb topildi va navbatdagi bosqich yo'llanmasini qo'lga kiritdi.

G'olib va sovrindorlarga akademiya rahbariyati tomonidan faxriy yorliq hamda qimmataho sovg'alar topshirildi.

Sherzod EGAMBERDIYEV, «Vatanparvar»

Najot ilmda

HARBIY SHAHARCHADA kitob yarmarkasi

Kitob hamma zamon va makonda insoniyat uchun najot yo'li bo'lgan. Yechimi yo'qdek ko'ringan muammolar va chigal vaziyatlarda kitoblarga jo bo'lgan ilm nuri olamni mayoqdek yoritib turgan. Faqat hamma gap undagi dur-u javohirlarni yig'ib-terib olish va ezmilik yo'lida maqsadli foydalanishda.

avvalgidek emas. Shu bois aholi orasida kitobxonlikni targ'ib qiluvchi shu kabi usul va vositalardan foydalanish yaxshi samara bermoqda. To'g'ri-da, o'zing alohida vaqt ajratib, kitob savdosi uchun do'kon aylanishga har doim ham vaqt topolmaysan, kioqlarning o'zi eshiging tagiga kelib turganida esa mammuniyat bilan xarid qilasan.

Harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolari kitobxonlik darajasini yanada oshirish maqsadida amalga oshirilayotgan ezgu ishlari ko'lami kun sayin kengayib bormoqda.

Lola NISHONOV

Ochiq eshiklar kuni

Qurolli Kuchlar akademiyasi haftaning har juma kuni o'quvchi-yoshlar uchun o'z eshiklarini ochadi. Sababi aynan shu kuni akademiyada ochiq eshiklar kuni.

AKADEMIYA AN'ANASI

O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi va Xalq ta'limi vazirligi o'rtaida hamkorlikda bir qator ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar amalga oshirib kelinmoqda. Akademiyada ertamiz egalari ishtirokida o'tgan navbatdagi ochiq eshiklar kuni ham ana shunday sa'y-harakatlar sirasiga kiradi.

Dastlab o'quvchi-yoshlar akademiya faoliyati, kursantlarning yashashi va bilim olishi uchun

yaratilgan imkoniyatlar hamda sharoitlar bilan yaqindan tanishdi. So'ngra buyuk ajdodlarimizning hayoti va ijodi, harbiy yurishlari aks ettirilgan tematik sinflarni ko'zdan kechirishdi. Milliy armiyamizning kecha va bugunini o'zida mujassam etgan akademiya muzeysi esa ertamiz egalari katta qiziqish uyg'otdi.

Bundan tashqari, yoshlar jangovar texnikalar hamda o'qotar qurollar trenajyor majmularida bo'lib, amaliy mashg'ulotlarda o'zlarini sinab ko'rishi. Jarayonda mutaxassislar ham bevosita ishtirok etib, harbiy texnikalarni boshqarish bo'yicha maktab o'quvchilariga ma'lumot va ko'nikmalar berib o'tdi.

Musobaqa

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni hamda "Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, jangchi-faxriylar va nogironlarni hamda xizmat burchini bajarish vaqtida halok bo'lgan harbiy xizmatchilarning oila a'zolarni ijtimoiy himoya qilish yuzasidan 2021–2025-yillarga mo'ljallangan o'zaro hamkorlik dasturi" kelishuviga asosan, faxriylar sog'lig'ini mustahkamlash, ularning muntazam ravishda sport bilan shug'ullanishini rag'batlanirish maqsadida futbol musobaqasi o'tkazilishi rejalashtirilgan. Qurolli Kuchlar davlat muzeyida ana shu musobaqaga qur'a tashlash marosimi bo'lib o'tdi.

QUR'A TASHLANDI

Unda harbiy xizmatchilar, "Veteran" jangchi-faxriylar birlashmasi a'zolari, O'zbekiston Futbol Assotsiatsiyasi, DXX Chegara qo'shinlari faxriylari, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokurururasи hamda bir qancha mutasaddi tashkilotlar ishtirok etdi.

Dastlab yig'ilishda faxriylar o'rtaсидagi futbol musobaqasi yuzasidan hamkor tashkilot vakillarining taklif va fikrlari tinglandi. Shuningdek, musobaqada ishtirok etishi kutilayotgan jamoalar miqdori hamda o'tkazilish tartibi bo'yicha belgilangan qoidalar ko'rib chiqildi.

– Musobaqaga 7-may kuni start beriladi, – deydi "Veteran" jangchi-faxriylar birlashmasi raisining sport ishlari bo'yicha yordamchisi Nuriddin Boboyev. – Ushbu musobaqadan ko'zlangan asosiy maqsad faxriylarimizni sportga jaib etgan holda yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashdan iborat. 50–60 yoshni qarshilagan kishilarning maydonda to'p tepishini tomosha qilgan yoshlarda ham albatta, qiziqish uyg'onadi. Ular ham vaqtini besamar o'tkazmay, sport bilan muntazam shug'ullanishga kirishib ketadi, degan yaxshi fikrdamiz.

Taklif va tavsiyalardan so'ng musobaqa oliy liga deb nomlandi hamda unda ishtirok etadigan jamoalar soni o'nta deb belgilandi. Shundan so'ng qur'a tashlash jarayoni bo'lib o'tdi. Jamoalar o'z guruhlari va raqiblarini bilib olishdi.

Sh. EGAMBERDIYEV

Mudofaaga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkilotlarida

YOSHLAR FAOLIYATIGA MUHIM E'TIBOR

O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkilotining Surxondaryo viloyati kengashi tasarrufidagi Jarqo'rg'on tumani o'quv sport-texnika klubi jamoasi tomonidan tuman yoshlari faoliyatiga alohida e'tibor qaratib kelinmoqda. Ular har tomonlama qo'llab-quvvatlanib, muntazam ravishda sport seksiyalariga jalb etilmoqda.

Shu kunlarda O'STK qoshida 3 ta seksiya va bitta to'garak mavjud bo'lib, ularda 36 nafar yosh shug'ullanmoqda. Bundan tashqari, klubda tuman "Yoshlar daftari"ga kiritilganlarga ham alohida e'tibor qaratilmoxda. O'tgan yili shu ro'yxatdagi yoshlarning 71 nafari imtiozli ravishda haydovchilik guvohnomalariga ega bo'lishdi va ayni paytda ularning

tengoshlaridan yana 50 nafari haydovchilikning "BC" toifasiga o'qiyapti.

– Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlari samaradorligini oshirish maqsadida tumandagi mavjud umumta'lim maktablari o'quvchilari o'rtasida havo miltig'idan o'q otish musobaqalari tashkil etilmoqda, – deydi O'STK boshlig'i Shuhrat Xo'jamqulov. – Bundan ko'zlangan asosiy

maqsad, birinchidan, sportning texnik va amaliy turlariga yoshlarni imkon qadar ko'proq jalb etish. Ikkinchidan, ularning nufuzli musobaqalarda faol ishtirokini ta'minlash. Masalan, Navro'z umumxalq bayrami munosabati bilan yozgi biatlon bo'yicha Chirchiq shahrida o'tkazilgan respublika musobaqasida ishtirok etgan sportchimiz Bekzod Boymatov faxli

uchinchini o'rinni egallab, viloyatimiz sharafini munosib tarzda himoya qildi.

Shu kunlarda tashkilotda haydovchilar tayyorlash ishlari ham muvaffaqiyat bilan uddalanmoqda. Bu yerda "B", "BC" hamda "CE" toifali haydovchilar tayyorlanmoqda. Buning uchun klubda zamon talablaridan kelib chiqqan holda barcha zarur shart-sharoitlar yaratilgan.

TINGLOVCHILARGA QULAY IMKONIYATLAR

O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkilotining Qashqadaryo viloyati kengashi tasarrufidagi Mirishkor tumani o'quv sport-texnika klubida yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ommaviy kasb xodimlarini tayyorlash borasida muayyan ishlar amalga oshirilmoqda.

Yoshlarni harbiy xizmatga tayyorlash borasida tuman hokimligi, mudofaa ishlari va xalq ta'limi bo'limalri, Yoshlar ishlari agentligi hamda boshqa hamkor tashkilotlar bilan birgalikda chaqiruvga qadar yoshlar va harbiy xizmatga chaqiriluvchilar o'rutasida o'tkaziladigan tashkiliy-ommaviy, ma'naviy-ma'rifiy, tarbiyaviy ishlarning qo'shma rejasi ishlab chiqilib, amalga oshirib kelinmoqda.

– Bunga ko'ra, yoshlarni ommaviy va faol jalb etgan holda ko'rgazmali tadbirlar va sport musobaqalari o'tkazilmoqda, – deydi O'STK boshlig'i Bozor Tursunov.

– Shuningdek, "Vatanparvar" tashkiloti

faoliyati to'g'risida yoshlar ongida tasavvur shakllantirish va uning safiga kirish ishtiyoyqini uyg'otish maqsadida tashkilotning faoliyati, ijtimoiy hayotimizda tutgan o'rni borasida targ'ibot-tashviqot ishlari olib borilmoqda.

Tuman yoshlari turli sport to'garaklariga jalb etilib, ularning nufuzli musobaqalarda

muvaffaqiyatli ishtiroki ta'minlanmoqda. Havo miltig'idan o'q otish bo'yicha viloyat musobaqasida ishtirok etgan sportchilarimizdan Feruzbek Panjiyev hamda Samariddin Shavkatov sovrinli o'ringa munosib topildi. Ayni paytda O'STKda havo miltig'idan o'q otish, karting hamda yozgi biatlon kabi sport seksiyalarini muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatmoqda.

Davlatimiz rahbarining yoshlar masalasidagi talablardan kelib chiqqan holda "Yoshlar daftari"da ro'yxatda turadigan yoshlar va ehtiyojmand oilalar farzandlari uchun ko'plab quayliklar yaratilayapti. Ayni paytda shunday yoshlarning 100 nafari imtioz asosida haydovchilikning "BC" toifasiga o'qimoqda. Bundan tashqari, endilikda yoshlarimiz haydovchilik kasbi bilan bir qatorda gaz-elektropayvandchi, haydovchi mexanizator, avtochilangarlik kabi hayotda kerak bo'ladigan kasb-hunarlarini egallashlariga ham imkoniyat yaratildi. Shuningdek, tumanning olis hududlaridan qatnaydigan yoshlar uchun 10 o'rinni shinam yotoqxona tashkil etilgan. Natijada ular mashg'ulotlarda ishtirok etish uchun ortiqcha vaqt va mablag' sarflamaydigan bo'ldilar. Bir so'z bilan aytganda, yoshlarning hayotda kerak bo'ladigan kasb-hunarlarini egallashlari uchun amaliy ko'mak berilmoqda.

FARZAND TARBIYASI XUSUSIDA

(Psixolog maslahati)

O'zingiz baxtli bo'lmay turib, farzandingiz baxtli bo'lishini kutmang. Ota-onalar baxtni his qila olsalargina, farzandlar baxtli bo'lishadi. Ullarni baxtli qilish uchun ataylab nimadir qilish shart emas. Shunchaki, o'z xayotingizga nazar soling. Har qanday holatda baxtni his qilishni o'rGANING.

Farzandingizni yaxshi ko'ring, hurmat qiling. Bola buni his qilsin, oilasida u ishonadigan, uni qo'llab-quvvatlaydigan yaqinlari borligini tushunsin.

Bolaning qorni to'q, usti but bo'lishi bu - g'amxo'ilik, tarbiya emas. Ota-onalarning ko'pchiligi shuning o'zi yetarli deb hisoblaydi.

Bolani jazolash mumkin va kerak (faqat jismoniy tarzda emas), bola harakatining oqibatini tushunishi kerak.

Afgar farzandingiz o'qishida muammolar bo'lsa, darslarni o'zlashtira olmayotgan bo'lsa, asl muammo bolada emas, kattalarda, ota-onasi yoki o'qituvchida bo'lishi mumkin.

Farzandingiz bilan bolaligida qanday munosabatda bo'sangiz, qarigan chog'ingizda o'zingizga nisbatan shunday munosabatni ko'tasiz.

Ko'pchilik, juda ko'pchilik ota-onalar muammo farzandlarida, deb o'yashadi. Chunki bir farzandida hammasi yaxshi, boshqasida qandaydir muammo bo'lsa, demak, sabab o'zlarida emas, deb o'yashadi.

Bola uchun uning hayotini yashamang, o'ziga qo'yib bering. Qator qabul qilishga, muammolarini o'zi hal etishiga o'rgating. Uldasidan chiqmasagina yordam berishingiz mumkin.

Shokoladli holua

Bu shirinlik nafaqat kattalar, balki bolajonlarimiz uchun ham juda foydalidir. Buning ustiga tez va oson tayyorlanadi.

Kerakli mahsulotlar:

- kungaboqar pistasi 200 g
- yeryong'oq 100 g
- asal 60 g
- suv 1-2 qoshiq
- shokolad 150 g

Tayyorlash jarayoni: pista va yeryong'oqni maydalab, un shakliga keltiring. So'ngra unga asal va suv qo'shib, yaxshilab aralashtiring. Qolipchalarga soling yoki undan turli shakllar tayyorlab oling. Tayyor shirinlikni eritilgan shokoladga botirib oling. Ustini pista va boshqa yong'oqlar bilan bezatish mumkin.

Yoqimli ishtaha!

Go'zallik uchun
15 daqiga

Doimo go'zal bo'lay desangiz, o'zingizga e'tiborli bo'ling. Pardoz buyumlaridan va niqoblardan to'g'ri foydalaning. Shunda siz kutgan natijani, albatta, ko'tasiz.

Bugun sizga kartoshka bilan tayyorlanadigan oddiy niqobni havola etamiz. Bu niqob sizga ajnlarga qarshi kurashishda yordam beradi.

Buning uchun kartoshkani tozalab, qirg'ichdan chiqaring va suvini siqib oling. 2 osh qoshiq kartoshka suvini 1 stakan sut bilan aralashtiring. Yuz terisini tozalab, 20-30 daqiqaga surib qo'ying. So'ngra iliq suv bilan yuvинг. Haftada 3-4 marta 2-3 oy davomida shu niqobdan foydalaning va go'zal bo'ling!

Bu – qiziq!

XOTIRANI YAXSHILASH MUMKINMI?

Dunyoda shunday insonlar borki, ularning xotirasida deyarli hamma narsa saqlanib qoladi. Yana shunday insonlar borki, ular doim xotirasi pastligidan shikoyat qilib yuradi. Aslida esa xotiraning qay darajada mustahkam bo‘lishi har bir odamning o‘ziga bog‘liq. Qanday qilib deysizmi? Unda quyidagilarni diqqat bilan o‘qing. Ha, aynan diqqatli bo‘lish kuchli xotiraga ega bo‘lishning birinchi sharti.

ULAR NEGA DARAXTLARNI PAYQASHMADI?

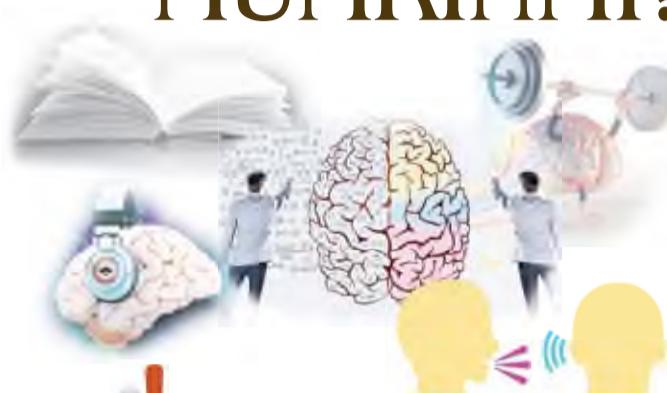
Tomas Edison o‘zining yigirma yetti nafar laboranti har kuni bitta yo‘ldan qatnashini aniqlab oldi. Bu yo‘lda gilos daraxti o‘sar edi, ammo yigirma yetti kishi bilan savol-javob o‘tkazilganida, biortasi ham buni payqamanligi ma‘lum bo‘ldi. “O‘rtamiyona odamning miysi, – deydi Edison, – ko‘zi bilan ko‘radigan mingta narsadan birini ham qabul qilmaydi. Bizning haqiqiy kuzatuvimiz, kuzatish qobiliyatimiz shunchalik nochorki, bunga ishonorish qiyin”.

O‘rtamiyona odamni ikki yoki uchta do‘stingiz bilan tanishtirib ko‘ring-chi, oradan ikki daqiqa o‘tgach, u ismi aytilan kishilardan biortasining nomini eslay olarmikan? Yodidan ko‘tarilishi mumkin. Nima uchun? Chunki u hammadan burun ularga yetarli e‘tibor bermay, diqqat bilan qaramaydi. U, ehtimol, sizga xotirasi yomonligidan shikoyat qilar. Yo‘q, undagi kuzatuvchanlik juda yomon. Yangi tanishning ism-sharifini to‘g‘ri eshitila bilish niyoyatda kerak. Bunga erishing. Undan takror aytishini iltimos qiling. Qanday yozilishini so‘rang. U sizning e‘tiboringizdan mammun bo‘ladi, siz esa ismini bilishga muvaffaq bo‘lasiz, chunki unga diqqat-e‘tiboringizni qaratdingiz.

“ASALARI UYASI”NING FOYDASI

Linkoln o‘qigan matabda faqat bittagina darslik bo‘lib, o‘qituvchi uni ovoz chiqarib o‘qir, o‘quvchilar esa uning ortidan darsni jo‘r bo‘lib takrorlashardi. Doimiy ravishda shovqin-suron eshitilib turgani uchun aholi bu matabni “shovqin-suronli asalari uyas” deb atar edi.

Ana shu “Asalari uyas”da Linkoln bir umrga tatiqulik odatni o‘zlashtirdi. U nimani esda saqlashni istasa, o‘shani hamisha ovoz chiqarib o‘qir edi. “Men qachon ovoz chiqarib o‘qisam, fikr ikkita his etish a’zosini orqali qabul qilinadi. Birinchidan, nimani o‘qisam, o‘shani ko‘raman, ikkinchidan, men uni eshitaman, shuning uchun juda yaxshi eslab qolaman. Mening aqlim po‘lat parchasiga o‘xshaydi. Unga nimanidir tirkash niyoyatda qiyin, ammo biror kun yozilgandan keyin mutlaqo o‘chirib bo‘lmaydi”.

YOZMASDAN GAPIRISH

Ko‘rish xotirasidan foydalanishni o‘rgangan Mark Tven yozuvlardan voz kechgandi. Bu haqda adibning o‘zi shunday hikoya qiladi: “Sanalarni esda saqlash juda mushkul, chunki ular raqamlardan iborat; raqamlar ifodasiz ko‘rinadi va xotirada mahkam saqlanmaydi. Ular suratlardan iborat emas, shu bois ko‘zga ilashib qolmaydi. Suratlar raqamlarni esflashga yordam beradi. Ular xotirada deyarli hamma narsani saqlab oladi – agar bu suratlarni o‘zingiz yaratgan bo‘lsangiz, yanada yaxshi. Mening ruhiy qiyonqlarim tamom bo‘ldi. Ikki daqiqa ichida men oltita rasm chizdim, ular mening o‘n uchta boshlang‘ich iboralarim o‘nnini ajoyib tarzda almashtirdi. Rasmlarni ishlaganim zahoti bir chekkaga tashladim, chunki ishonardimki, ko‘zimni yumib, uni ro‘paramarda istagan paytda ko‘ra olaman. Shundan buyon chorak asr vaqt o‘tdi, o’sha ma’ruza matni yodimdan ko‘tarilib ketganiga ham yigirma yil bo‘libdi, ammo uni yana o’sha rasmlar asosida yozishim mumkin – ular xotiramda qolgan”.

YAXSHI XOTIRANING YANA BIR SIRI

Professor Uilyam Jeyms xotira mexanizmini shunday izohlaydi: “Bizning miyamiz, o‘zida asosan, tasavvur, his-tuyg‘u, fikri bir-biriga bog‘lashga xizmat qiladigan mexanizmdir... Faraz qilaylik, men biroz vaqt jumit turaman, so‘ngra buyruq ohangida: “Eslangi! Eslab ko‘ring!” deb aytaman. Xotirangiz ana shu buyruqqa bo‘ysunsa-da, qandaydir muayyan manzarani gavdalantiradimi? Yo‘q, albatta. U faoliyatsiz qolaveradi va “aynan nimani eslashim kerak?” deb so‘raydi. Qisqasi, unga ko‘rsatma kerak. Ammo men unga: “Tug‘ilgan yilingiz sanasini aytинг yoki nonushtada nima yegan edingiz, nota tartibini musiqa gammasida aytilib bering”, desam, sizning xotira qobiliyatizingiz zudlik bilan talab qilingan natijani beradi, olingan ko‘rsatma xotirangiz to‘la-to‘kis imkoniyatlarining juda keng zaxiralarni ma‘lum tomonga yo‘naltiradi. Bu ko‘rsatma siz eslagan narsalar bilan chambarchas bog‘liqdir. “Tug‘ilgan kunim sanasi” degan so‘z bevosita muayyan oy, yil raqam bilan o‘zarbo‘lganadi; “Bugungi nonushta” esdaliklarining qahva va quymoqdan tashqari barcha boshqa rishtalarini chiylab o‘tadi, “musiqaviy gamma” so‘zi ongda bir-biriga do, re, mi, fa, sol, lya, si, do bilan qo‘shni sifatida mavjuddir”.

Marhabo XIDIROVA,
Jizzax shahridagi 6-umumta‘lim maktabining
matematika fani o‘qituvchisi

IBRAT

CHIROQ KIMNIKI?

Hazrati Umar xalifaliklari davrida uylarida makkalik bir do‘stlari mehmon bo‘ldi. U kirib kelganida oqshom tushgan, hazrati Umar uyida davlat ishlari bilan mashg‘ul edilar. Oshnalaridan biroz kutib turishini so‘rab, ishlarini bitirdilar. Keyin oldilarida yonib turgan chiroqni o‘chirib, boshqa bir chiroqni yoqdilar. Do‘stlari bundan hayratlanib, sababini surishtirdi. Hazrati Umar bunday javob qildilar: O‘chirilgan chiroqning yog‘i xazinadan, ya’ni davlatniki edi. Davlat ishlarini qilayotganimda uning yonib turishi menga halol bo‘ladi. Sen esa shaxsiy do‘stimsan, suhbatimiz ham o‘zimizga tegishli bo‘ladi. Shu sababli, yog‘i o‘z pulimga olingan ikkinchi chiroqni yoqib qo‘ydin.

Davlatning moli xususiy ishlarga ishlatsilsa, yorug‘lik o‘rniga zulmat va uyat bo‘ladi.

HALOL VA HAROM ORASI

Bir kuni Hazrati Ali masjidga kirayotib, eshik oldida turgan bir kishiga xachirini ushlab turishni iltimos qildi. Namozni tugatib chiqayotganida haligi odamga xizmati uchun ikki dinor pul berishni dilga tugib qo‘ydi. Chiqib qarasa, xachir o‘rnida turibdi-yu, ammo uning yuganini boyagi poyloqchi o‘g‘irlab ketibdi. So‘ng xodimiga o‘sha ikki dinorni berib, xachirga yugan sotib olishni buyurdi. Xizmatkor bozorga tushib, o‘g‘ridan aynan o‘sha yuganni sotib oldi. Olib kelgach, Hazrati Ali o‘zlarining yuganlarini tanib hayron qoldi va “Banda halol rizqini harom qilib oldi-ya!” dedi.

“Rivoyatlar” kitobidan

@Vatanparvargazetasi_bot
“Vatanparvar” birlashgan tahriri yati bilan bog‘lanish uchun telegram bot

SHU SONNING ELEKTRON SHAKLI

